

GYÜMÖLCSKERTÉSZ.

A KÖZSÉGI FAISKOLÁK HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Megjelenik minden hónap 10.-én és 25.-én.

KIADJA A MAGYAR KIR. FÖLDMÍVELÉSÜGYI MINISTER.

Szerkeszti: rudinai MOLNÁR ISTVÁN,

ministeri tanácsos, orsz. gyümölcsészeti és fatenyésztési ministeri biztos.

Előfizetési ára egész évre úgy községeknek, mint magánosoknak két korona, mely a lap kiadóhivatalának: Schmidt Sándor könyvnyomdájának, Budapest, VI., Gróf Zichy Jenő-utca 3., egyszerre küldendő be. Szerkesztőség: Budapest, I. ker. Ménesi-út 45.

A m. kir. Belügyministerium 1891. évi 33,881. számú rendelete szerint e közlönyre minden község előfizetni tartozik. — A m. kir. Vallás- és közoktatásügyi Ministerium 20,899/1891. szám alatt az összes felekezeti hatóságoknak ajánlotta.

Tartalom: *Hivatalos rész:* Körrendelet. — *Nem-hivatalos rész:* Bozeni korai cseres nye. (Képpel.) — Védekezés az amerikai köszméte-lisztharmat ellen. — Új bortörvényünk (Folytatás és vége) — Bajorország gyümölcstermesztése és a múlt évi nürnbergi kiállítás. — Közhasznú kérdések és feleletek. — Irodalom. — *Vegyes közlemények.* — *Szerkesztői üzenetek.* — *Hirdetések.* — *Betöltendő állások és ajánlközlések.*

HIVATALOS RÉSZ

24000.

VI. — 3. 1909. szám.

Körrendelet.

Valamennyi törvényhatóságnak.

Az elmúlt évben a kártékony hernyók és a vértetű a gyümölcsösökben kiszámíthatatlan károkat okoztak, kiváltképpen azért, mert a fák tulajdonosai az 1894. évi XII. t.-cikkben elrendelt és a vonatkozó körrendeletekben részletesen megszabott írtást egyáltalában nem vagy csak felületesen teljesítették, a hatóságok pedig a mulasztókat ezen büntető határozatokkal is kikényszeríthető kötelesség teljesítésére nem szorították. A tavasz közeledtével szükségesnek tartom tehát a hernyók írtása tárgyában 16266/VII. A. 1906., 85075/VII. B. 906. számú és 15000/908. VI. 3. szám alatt kiadott, nemkülönben a vértetű írtása tárgyában 9679/899. szám alatt kiadott körrendeleteimre a törvényhatóság figyelmét újból felhívni és az alábbi teendők haladéktalan elvégzésére a legszigorúbban utasítani.

1. Vármegyékben az alispán, törvényhatósági városokban a tanács köteles az írtásra vonatkozó rendelkezéseknek a mulasztókra kiszabható büntetések megemlítésével legkésőbb a folyó év február hónap 28.-áig a legszélesebb körben

való közhírtételéről gondoskodni és e közhírtétel megtörténtéről március hónap 15.-éig meggyőződést szerezni és a tett intézkedésekről ide legkésőbb a folyó évi március hónap 31.-éig jelentést tenni. Mindenütt, ahol a dobszóval való hirdetés szokásos, ezen rendelkezések kihirdetése három nap egymás után megismételendő.

2. Minthogy az 1894. XII. t.-cikk 50. §-a szerint a hernyóirtás általában a fák rügyeinek fakadása előtti időben eszközendő, kötelességévé teszem a törvényhatóság első tisztviselőjének, hogy a hernyóirtás elvégzésére a határidőt a törvényben megjelölt határidőn belül a törvényhatóság helyi és égalji viszonyainak megfelelően akként tüzze ki, hogy a hernyóirtás még a rügyek fakadása előtt tényleg foganatosíttassék. Az ily módon megállapított határidőre az 1. pont értelmében eszközendő kihirdetésnél a figyelem külön is felhívandó.

3. Minden törvényhatósági joggal felruházott város tanácsa, rendezett tanácsú város polgármestere köteles gondoskodni arról, hogy az 1894. évi XII. t.-cikk idevonatkozó rendelkezései alapján elbírálandó kihágási ügyek elintézésére illetékes elsőfokú hatóságnak egyik tisztviselője a hernyó- és vértetű-irtásnak közvetlen ellenőrzésével legkésőbb a folyó évi március hónap 10.-éig megbizassék, járásokban pedig a főszolgabíró köteles gondoskodni arról, hogy összhangban a

9679/99. számú körrendeletem 2. és 5. §-aival a községi előljárási tagja az ellenőrzéssel felelősség terhe mellett megbízassék.

4. Az ellenőrzéssel megbízott közeg a hernyóirtásra a 2. pont szerint megjelölt határidő lejártá után haladéktalanul köteles bejárni az összes gyümölcskerteket és gyümölcsfákkal beültetett területeket (szőlő, legelő, temető, vasút, stb.), hogy a helyszínen és személyesen győződjék meg az irtás helyességéről. A talált eredményhez képest kötelessége a közegnek, hogy a mulasztót a törvény rendelkezése szerint megbírságolás végett a helyi hatóságnak még az nap bejelentse, de egyúttal akár a mulasztót magát, akár megbízottját rövid úton és azonnal az elmulasztott hernyóirtás alapos elvégzésére azon figyelmeztetéssel utasítsa, hogy amennyiben a kitűzött idő alatt a mulasztó a hernyóirtást (hernyófészkek leszedését, tojáscsomók és tojásgyűrűk letakarítását) nem teljesítené, az ellenőrző előljárási tag azt az 1894. évi XII. t.-cikk 52. §-ának kifejezett rendelkezéséhez képest azonnal a mulasztó fél terhére napszamosokkal végezteti el és pedig oly módon, hogy az irtás legfeljebb három nap alatt teljesen befejezhető legyen.

Az ilyen irtáshoz felfogadott munkások bérét a helyi hatóság a hivatalos ellenőrző közegtől kiállított napszámjegyzék alapján előlegképpen kifizeti és a kifizetett összeget az előbb már kirótt bírsággal együtt az illető mulasztó félen hajtja be.

5. Az ellenőrzéssel megbízott személy az ellenőrzés eredményéről annak végeztével a helyi hatóságnak azonnal szóbeli jelentést köteles tenni, hogy a hernyóirtás a megvizsgált területen milyen eredménnyel végeztetett. Ugyanezen alkalommal köteles azok ellen, akiket az irtás körül mulasztás terhel, az illetékes I. fokú hatóságnál az 1894. XII. t.-cikk 95. §-ának *k)* pontjába ütköző kihágás miatt a kihágási eljárás folyamatba tétele iránt jelentést tenni. Ha az ellenőrző az ellenőrzés munkája közben valami akadályra vagy sürgős orvoslásra szoruló bajra talál, arról még az ellenőrzés befejezte előtt is köteles a helyi hatóságnak jelentést tenni és felhívni az illető baj haladéktalan orvoslására.

A hivatalos ellenőrzéssel megbízott közeg az ellenőrzési útján mindig egy hatósági ember (szőlőpásztor, mezőőr, kertőr, hajdú) köteles kísérni.

6. A köztulajdonhoz tartozó gyümölcs- és más olyan lombfákat, díszfákat (mint a tölgy, a cser, a zelnice) és bokrokat (kókény, galagonya),

amelyek akár a köztereken, akár városi avagy községi úton, közlegelőkön vagy köztulajdont képező parlag-területeken állanak, a város tanácsa, illetőleg a község előljárási köteles a kártékony rovaroktól megtisztogtatni. Temetőkön, közbirtokossági legelőkön, vasútak mentén, továbbá szántóföldek és kaszálók körül ültetett fákat és sövények bokrait az illető terület tulajdonosa köteles lehernyóztatni. Az állami utak mentén az irtás az útmester feladata.

7. R. t. városokban a polgármester, kis- és nagyközségekre nézve a főszolgabíró vagy szolgabíró kötelesek április 15.-ig személyesen felülvizsgálni, hogy megtörtént-e az irtás és amennyiben a hatóság részéről mulasztást tapasztalának, kötelesek a fegyelmi eljárás megindítása iránt haladéktalanul intézkedni.

8. Vármegyékben az alispán, törvényhatósági joggal felruházott városokban a tanács köteles minden év október havának 31.-éig bejelenteni, (9679/99. sz. körrendelet 10. §.), hogy a törvényhatóság területén *a)* lépett-e fel hernyó vagy vértetű, ha igen, *b)* hogy végeztetett az irtás, *c)* hány személy lett hatóságilag kötelezve az irtásra, *d)* hány lett elítélve kihágás miatt, *e)* kötelességmulasztás miatt indított-e fegyelmi valamely tisztviselő vagy hatósági közeg ellen?

9. Az irtás megtörténtét szakközegeimmel ellenőriztetni fogom és ha azt tapasztalom, hogy valahol az irtás meg nem történt volna, az irtást szakközegeimmel elvégeztetem, a mulasztó tisztviselő vagy hatósági közeg ellen pedig a megtörtént intézkedéseket megteszem.

Budapesten, 1909. évi február hónap 18.-án.

A minister helyett : *Mezőssy* s. k,
államtitkár.

NEM-HIVATALOS RÉSZ.

Bozeni korai cseresnye.

Bozener Frühkirsche.

(9. sz. ábrával.)

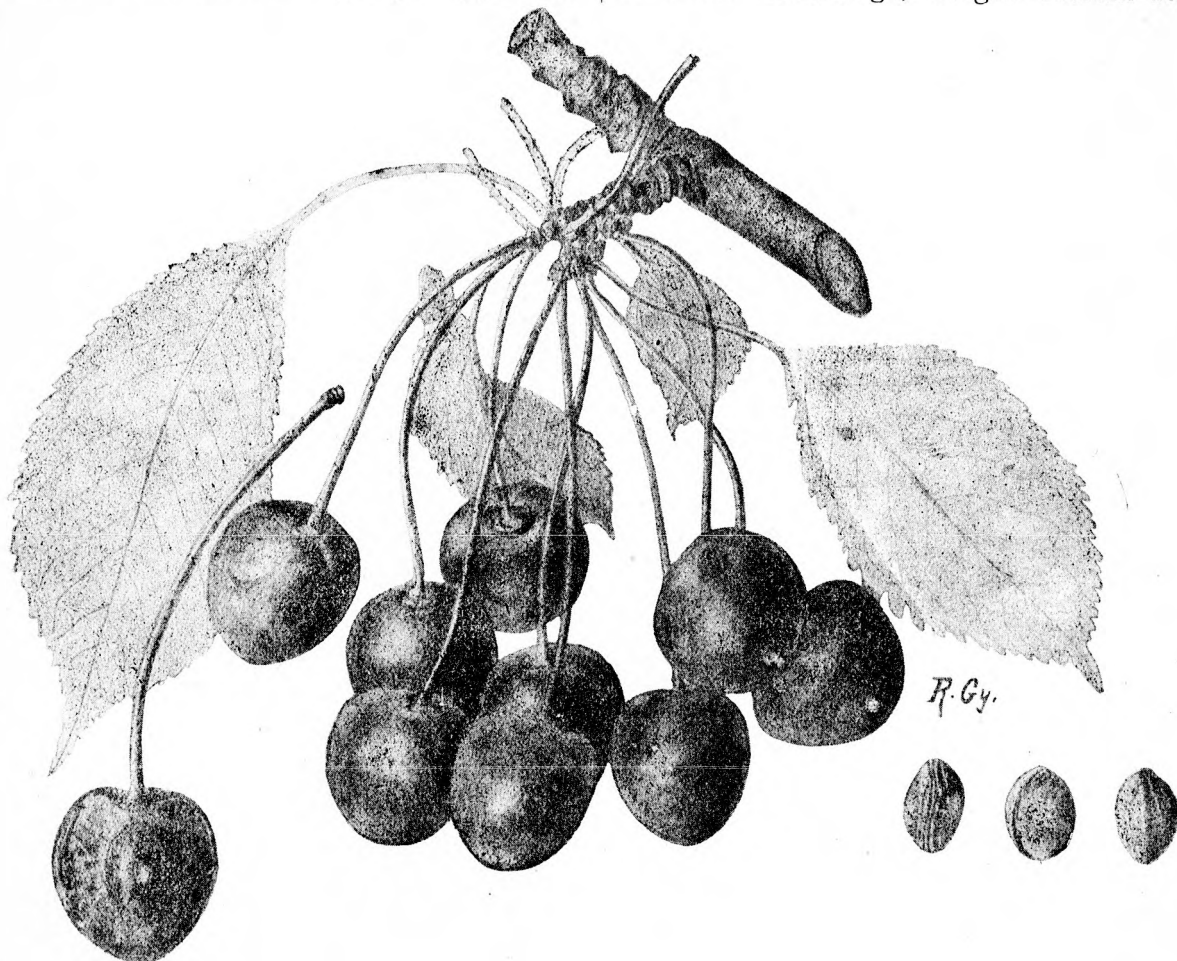
A virágillatos, madárdalos május dereka felé megjelenik székesfővárosunk piacain, csemegeüzleteiben és a mczgó-kofák kordélyaira feltűzdelve, pálcika közé fogva egy igénytelen, kis piros cseresnye, öröme a gyermekeseregnek és a felnőttek közül azoknak, akik ilyen korai zsengek után áhítoznak; hát ez a *Bozeni korai cseresnye*, amelyet Dél-Tirolból, főleg Bozen, Meran

és egyéb helyek meleg fekvéseiből hoznak hoz-
zánk is, visznek máshová is, értékesítvén azt
elégé tisztességes áron. Ezért tartom érdekesnek
ezt a sokunk által ismert cseresnyét leírni és a
mellékelt 9. sz. ábrában bemutatni.

K. M a d e r, a saintmichelei intézet jelenlegi
igazgatója és Dél-Tirol gyümölcseinek egyik leg-
jobb ismerője szerint ez a cseresnyefajta Bozen
vidékéről származik, ahol igen régi nagy fák
találhatók belőle. Korai érése miatt aztán elterjedt
nemcsak egész Dél-Tirolban, hanem annak hatá-
rain túl is. Tanintézetünk anyafája egyenesen

védett déli lejtőkre ültetni, ahol azután érés-
ben vetekedik a Dél-Tirolban álló fákkal.
Különösen hazánk déli részein, pl. Herkulesfürdő
és ehhez hasonló fekvésű helyek napsütötte hegy-
oldalain volna érdemes ezzel is kísérletet tenni.

Gyümölcse. Kicsiny, vagy közepes nagyságú,
mintegy 18 mm. magas és 16 mm. széles, hosz-
szúkás szívalakú; bibepontja felé hegyesedve,
tompá csúcsban végződik. Vágánya sekély, lapos,
kevésbé szembetűnő. Bibepontja jókora, felszínes,
sötét-barnás színű. Kocsánya vékony, mintegy
5—6 cm. hosszúságú, világos fűszínű zöld, szí-

9. ábra.

a saintmichelei iskolából származik; több ízben
bemutatta már nálunk is termését és így annak
valódisága felől alkalmunk volt meggyőződhetni,
amiért is ezek alapján adom a következő le-
írását.

Fája. Egészséges, eléggé edzett, erős, sőt
búján növvő, nagy terebélyes sátor szerű koronát
alkotó; korán és bőven termő, gyümölcseit egyen-
letesen érlelő. Törpe-alanyra oltva közepes fejlő-
désű, a rendszeres nyesés iránt kevésbé háláda-
tos, minélfogva legajánlatosabb azt közepes vagy
magas törzsű gazdasági fának nevelve meleg,

vós, hajlékony, aránylag kisdud bunkóban vég-
ződő. Kocsányürege sekély, de eléggé öblös.
Héja vékony, síma, fénylő piros, túlérve a barna-
pirosba átmenő. Húsa kevésbé a pirosba hajló,
tehát színes, lágy, bőlevű, kevésbé édeses. Magva
aránylag nagy, tojásdad, — többnyire meddő,
fejletlen magbél magában rejtő.

Minősége. Elsőrendű piaci és csak másod-
rendű asztali cseresnye, amelynek főértéke korai-
ságában rejlik.

Érés ideje. Bozen környékén, a jobb fek-
vésekben már május első felében, nálunk Budán

május második harmadában, hűvösebb években, vagy késő tavaszodás idején: május utolsó napjaira esik.

Társnevei. Ismeretlenek.

Leírói. K. Mader, Der Fruchtgart. 1893. évf. 159, ahol színes képét is közli.

Észrevétel. E lapok múlt évi 14–15-dik számaiban méltattam volt a korai cseresnyefajták termesztésének némely előnyeit és már akkor felhívtam termesztőink figyelmét a többek között a Bozeni korai cseresnyére is; de sajnálattal látom, hogy az ott jóakarátulag elmondott tanácsokat nem vették figyelembe, jeléül annak, hogy korai cseresnye-termesztésünk iránt nincs meg termesztőinkben az érdeklődés és idegenkednek még olyan kísérletektől is, amiből végeredményben nekik volna anyagi hasznuk.

Midőn eme sajnálatos tény ezúttal is szóvá tenni szükségesnek véltem, ajánlom az ott elmondottakat ismételtén termesztőink figyelmébe.

Angyal Dezső.

Védekezés az amerikai köszmételisztharmat ellen.

Az amerikai köszmételisztharmat gombája (*Sphaerotheca mors uvae Berk. et Curt.*) a köszmétebokornak legveszedelmesebb ellenségei közé tartozik; e gombát azonban nem szabad összetéveszteni a gyakran előforduló európai köszmételisztharmat gombájával (*Microsphaera grossulariae Lév.*).

Hazánkból ez a gomba először 1908. június hónapban lőn ismeretessé; hozzánk legközelebb, a szomszédos Ausztriában azonban már 1906-ban állapították meg biztossággal, még pedig Morvaországnak két helységében. Mindazonáltal nem valószínű, hogy Morvaországból került volna hozzánk e gomba, mivel hazánkban eddig csakis Szolnokról és Erdélynek területéről ismeretes.

A szóban forgó lisztharmat-gomba a leveleket, valamint egész fiatal hajtásrészeket támadja meg a gyümölcsökkel együtt. Kezdetben e növényrészeken vékony, porszerű, fehéres-szürke bevonat mutatkozik, amely később mindjobban elterjed és vastagabb is lesz, úgy, hogy e bevonatok végül egészen vastag nemezű burkolatot képeznek.

Ezen közben ez a nemezes burkolat a színét is megváltoztatja, sárgás-barna lesz, amint ez különösen a fiatal hajtások szárrészein meg a gyümölcsökön jól látható. Közelebbi megtekintés-

kor, még inkább nagyító lencsével vizsgálva, a nemezbevonatba ágyazott temérdek apró és fekete gömböcske (a gomba perithecium-ai) észlelhető. A nemezes bevonatú szövetrészek elhalnak.

Ez a gombafaj egyike ama nagy gombacsoportnak, amely „lisztharmatgombák” nevezete alatt oly sok másféle növényen gyakrabban elő szokott fordulni. A nemezes bevonatok gombafonalak (hypha) szövedékéből állanak, amelyek elágazók és amellet harántfalakkal tagoltak. E szövedékből egyes oldalágak fölemelkednek (konidium-tartók) és végeiken tojásalakú, szaporodásra hivatott sejteket (konidium) létesítenek; ez alatt közvetlenül egy második, ez alatt egy harmadik és így tovább több képződik, amíg egy többékevésbé hosszú olvasó- vagy lanceszerű sorozat nem áll elő.

A lánc-szemek tagjait alkotó konidiumok könnyen szétválhatnak azután egymástól, mi által az egyes tojásalakú konidiumok a szelektől szabadon továbbterjednek és általuk terjesztetnek.

Ha e konidiumok más növényekre, vagy ugyanazon növénynek még egészséges részeire kerülnek, akkor azok ott kedvező viszonyok esetében csiráznak és újból való fertőzéseket eredményeznek. A konidium-képződés a szaporodás egyik módjának felel meg.

Ezenkívül a gomba még másféle módon is terjed tovább. A gombaszövedékben t. i. gyakran hypha-któl egészen beburkolt gömbölyű tokocskák (termőtestek, perithecium-ok) fejlődnek, amelyek eleinte világos színűek, érésük folyamán azonban megbarnulnak, sőt sötét-barnákká lesznek. E termőtestek belsejében az amerikai köszmételisztharmat esetében egy-egy tömlő (ascus) létesül, amelyben 8 színtelen, többnyire hosszúkás vagy tojásalakú spóra képződik. A termőtestek burkolatának szétmállása folytán a tömlőspórák kiszabadulnak. Minthogy a termőtestek a fiatal hajtásokon áttelelnek, ezért a betegség fertőzött faiskolákból vagy kertekből szállítások folytán könnyen elhurcolható.

Ez a veszedelmes betegség Európában csak 1900 óta ismeretes. Minthogy meg van állapítva, hogy egyik-másik kereskedelmi faiskolában is megfészkelte magát ez a gomba, megvan a lehetőség arra, hogy az tovább fog terjedni a már fertőzött országokban. Noha leginkább a köszmétebokrok forognak veszedelemben, bizonyosan tudva van azonban, hogy e gomba másféle *Ribes*-fajokra, így legközelebb a kerti ribizikékre is átvándorolhat.

Legbiztosabb és legalaposabb módja a betegség ellen való küzdelemnek a fertőzött bokroknak a kivágása és eltűzése. Azt a helyet, ahol a fertőzött bokor állott, jól meg kell megszéni és ajánlatos ott néhány évig semmiféle *Ribes*-fajt se ültetni. Köszméte-bokrok vásárlásakor faiskolákból szigorúan ügyelni kell arra, vajjon a beszerzett bokrokon nem látni-e gyanús képződményeket, melyekről a veszedelemre lehet következtetni. Ha egyik vagy másik bokor fertőzöttnek bizonyulna, úgy azt azonnal meg kell semmisíteni. Ha nem ütközik nehézségbe, kívánatos valamely szakértő által a bokrokat megvizsgáltatni.

Őszi ültetéskor a növényeken esetleg tapadó spórák megőletése szempontjából a bokrok 5–10 percen át 2–3 százalékos bordeaux-i folyadékba helyezendők. Ha a betegség a tenyészetes idő folyamán mutatkoznék, akkor első sorban a megbetegedett részek, amint csak lehetséges, lenyesendők és eltűzendők, hogy így a továbbterjedés és a következő tavasszal való kitörés elkerülhető legyen. Szintúgy a beteg bokrokról lehullott levelek, hajtásrészek stb. gondosan összegyűjtendők és eltűzendők. A gombának egyenes megsemmisítésére nézve észak-amerikai kutatók vizsgálódásai szerint rendkívül bevált a kénmájoldat; ez okból 0,3–0,4 százalékos oldattal való permetezés ajánlatos, t. i. 30–40 gramm kénmáj 10 liter vízben oldandó.

Tavasszal és ősszel, levélfakadás előtt és levélhullás után ajánlatos a bokrok megnyesése után kétszeres töménységű (0,6 százalékos) kénmájoldattal kellőképpen ecsetelni vagy permetezni. A kénmájoldat helyett 1-, esetleg 2-százalékos bordeaux-i folyadék is használható.

Végül faiskolatulajdonosoknak a magastörzsű köszméték tenyésztése és szaporítása, valamint az aranysárga ribizkének (*Ribes aureum*) alanyul való beszerzése nem tanácsolható.

Schilberszky Károly dr.

Új bortörvényünk.

(Folytatás és vége.)

Cukrozás csak a must erjedésének befejezése előtt és a szürettől legfeljebb ugyanazon évi november 30.-áig terjedő időszakban záros határidő alatt történhetik, de csak az e célra feljogosított hivatalos közegektől (ez irányban felhatalmazott vincellériskolai igazgatóktól, szőlészeti és borászati felügyelőktől) előzetesen írásban kikért

és megkapott engedély alapján, csakis a kedvetlen évjárat mustjának javítására és legfeljebb az adott viszonyok közt normálisnak tekinthető cukortartalom eléréséig. Engedély nélkül cukrozni, vagy az engedélytől eltérő módon vagy eltérő időben cukrozni tiltva van. Egy hektoliter musthoz 4 kilogrammnál több cukor semmiesetre se engedélyezhető valamint 15 klosterneuburgi fokot meghaladó must cukrozása sem engedtetik meg. Másféle cukrot, mint finomított (99,3%-os) répa- vagy nádcukrot alkalmazni tilos. Az engedélyezett cukrot csak szilárd állapotban szabad a mustba tenni és magában a mustban kell feloldani. Édes bor készítése céljából a cukrozás tilos. Ugyancsak tilos a tokaji borvidék területén termelt bor vagy must cukrozása is. Cukrozott bort tilos „természetes” vagy „valódi” jelzővel, vagy bármi oly megjelöléssel látni el, amely azt a véleményt kelthetné fel, mintha a cukrozás nem történt volna meg; de viszont megjelölni a cukrozás megtörténtét nem szükséges.

A felsoroltakon kívül bármiféle más anyagot a musthoz vagy a borhoz alkalmazni feltétlenül tilos. Ilyen *tiltott anyagok* például: a víz, mazsolaszóló, szárított gyümölcsök (füge, szentjánoskenyér stb.) vagy más cukortartalmú növények és növényrészek. úgyszintén ezek kivonatai vagy főzetei, édesítő anyagok (saccharin, dulcin stb.), ólomcukor, glicerin, tamarinda és mindenféle tamarinda-készítmények, mézga és a vonatanyag-tartalom növelésére alkalmas más anyagok, salicylsav, borkósav, másféle savak vagy savtartalmú anyagok, kátrányfestékek és más növényi vagy ásványi festőanyagok, zamatosító és szagosító anyagok vagy kivonatok, essenciák, mesterséges mustanyagok, alumínium-sók (timsó stb.), konyhasó, bárium-, strontium- és magnésium-vegyületek, gipsz, bórsav, borax, formaldehid, fluor-vegyületek vagy olyan keverékek, amelyekben a felsorolt anyagok valamelyike van, a konyakfőzés bormaradványa (bormoslék) stb.

A régebben megengedett módon készített *édes bor* vagy más *csemegebor* f. évi január hónap 31.-éig be volt jelentendő (és egy éven belül forgalomba hozható, de a torkölybor kivételével és anélkül, hogy „valódi”, „természetes” vagy efféle a készítési módot elleplező jelzésekkel lennének megjelölve); de az új törvény szerint többé mesterséges édes bor készítése feltétlenül tiltva van.

Gyógyszertárakban vagy gyógyárú-üzletekben árusított gyógyszerkülönlegességeket képező „*gyógyborok*” a hatóanyagot és annak oldásához elkerülhetetlenül szükséges anyagot a hivatalos gyógyszerkönyv által előírt menüiségben tartalmazhatják. Egyebekben a törvény rendelkezései a gyógyborokra is érvényesek; pl. szesz, cukor, mazsolaszóló stb. ezekhez se alkalmazhatók.

A *torköly- és seprőborok* tekintetében, amelyek körül sok visszaélés volt tapasztalható, üdvös korlátozások történtek. Ezután még az összevásárolt borseprőből sem szabad bort sajtolni eladás

vége, sem ilyet forgalomba hozni vagy e végett raktáron tartani. Saját termésű vagy vett borából azonban ki-ki a seprőbort is kisajtolhatja és akár el is adhatja vagy ugyanazon borhoz elegyítheti. Borseprőből vízzel borhoz hasonló italt készíteni tilos.

Törkölybort (lőrét, csigert) csak házi fogyasztásra (legfeljebb évi 20 hektolitert) szabad készíteni 3 naponál nem régiebb szőlőtörkölynek csupán vízzel való egyszeri kivonásával és legfeljebb a törkölyből kapott szinmustnak $\frac{1}{4}$ -résznyi mennyiségéig terjedhető vízmennyiséggel, legalább 48 órával előbb a közs. előjárásához történt bejelentés alapján, de csak saját termésű szőlője törkölyéből és csak olyan birtokosnak, akinek 4 kat. holdnál nem nagyobb a szőlője és ha must-, bor-, cefre-, seprő- vagy borszőlő adás-vételével, vagy borméréssel, vagy kicsiben való elárúsítással nem foglalkozik. Utólag vizezni a törkölybort nem szabad. Törkölybort forgalomba hozni tilos.

Gyümölcsbort csak friss gyümölcs (de nem szőlő) levéből, esetleg víznek vagy cukrozott víznek hozzáadásával erjesztés útján szabad készíteni. Ehhez nem szabad szőlőt, szőlőtörkölyt, szőlőcefrét, szőlőmustot, bort, borseprőt, mazsolaszőlőt, borkövet használni; természetes borral, törkölyborral elegyíteni sem szabad. A must és bor kezelésénél tiltott anyagok a gyümölcsbornál és a törkölybornál is (a víz kivételével) tiltva vannak: utólagos vizezés is tilos. A bornál megengedett eljárások és anyagok itt is meg vannak engedve.

A gyümölcsbor csakis kifejezetten mint gyümölcsbor hozható forgalomba. Úgy ezt, valamint a törkölybort tartalmazó bármely *edényeknek* feltűnően és jól olvashatólag e nevekkéll meg kell jelölniök, tehát mint „törkölybor“, illetőleg „gyümölcsbor“ vagy közelebbi megjelöléssel mint „almabor“, „ribizkebor“ és így tovább. Mindezek a természetes boroktól elkülönítve tartandók. Az eladásra szánt gyümölcsbort tartalmazó hordó kifelé álló fenekén elütő színű festékekkel és nagy betűkkel könnyen olvashatólag kell a felírást alkalmazni. *Méhsör* vagy *mézbor* — amennyiben ahhoz szőlő, must, bor, borseprő, törköly, törkölybor, gyümölcsbor, pezsgő- és habzóbor nem használtatott és amennyiben azt nem hozzák bor gyanánt forgalomba, — a törvény rendelkezései alá nem esik.

A *pezsgőborra* vonatkozó rendelkezéseknél fontos az, hogy a szénsavval belesajtolás útján készített szénsavas bort csak kifejezetten „habzó bor“ elnevezéssel szabad rakiározni és forgalomba hozni; idegen nyelvű felirat a „habzó bor“ felíratot nem helyettesítheti. Pezsgő- és habzóborokon a gyáros neve és a gyártás helye okvetlenül feltüntetendő.

Igen fontos rendelkezések vannak még a *tokaji borok védelmére* azzal a céllal, hogy e világhíru boraink csakis a maguk igazi természetességükben kerülhessenek forgalomba. E rendelkezések részint a „tokaji“, „tokaji asszú“,

„szamoródni“, „hegyaljai“, „másolás“ és egyéb a tokaji borvidéki származást bizonyító elnevezéseknek a használatára vonatkoznak, amely szerint ezeket csakis a tokaji borvidéken a törvényben felsorolt községek hegyi szőlőiben termelt borokra szabad alkalmazni; részint pedig a kezelésre vonatkoznak, amint ezekről már fentebb szó volt. De szabályozza a törvény és a rendelet azt is, hogy a tokaji borvidékre máshonnan bort bevinni csakis a házi fogyasztás céljaira szabad; ezt is csak engedélylyel.

Idegen származású bort azonban a *tokaji borvidékről* kivinni nem szabad. A tokaji borvidéken a must és bor adás-vételével foglalkozók *mazsolaszőlőt* be nem vihetnek és ott nem tarthatnak készletben; e tekintetben bizonyos kivételek csak fűszer- és csemege-kereskedőkkel szemben alkalmazhatók.

A törvényben felsorolt *borvidékek* elnevezésének használatára fontos az, hogy a mustot vagy bort olyan borvidékre, községre, bortermő helyre, olyan termelő nevére vagy pincéjére, olyan szőlőfajta útáló jelzéssel vagy elnevezéssel forgalomba hozni, amely nem felel meg a must vagy a bor származásának, — tiltva van.

Külföldi bort és 25%-nál több külföldi bort tartalmazó házasított bort tilos hazai termésű bor gyanánt forgalomba hozni.

A bortörvény által *tiltott* vagy *meg nem engedett anyagokat* e célra *hirdetni, ajánlani, forgalomba hozni* szintén tilos. Ugyancsak tilos a törvény által tiltott vagy meg nem engedett eljárásokra *tanácsot, útmutatást adni, készíteni, hirdetni* vagy bármiként *terjeszteni*.

A törvény rendelkezései a *külföldről behozott mustra, borra, törkölyborra, gyümölcsborra, gyógyborra, pezsgőre, habzóborra* és ezek hamisítványaira is kiterjednek. Kivétel tétetik csak az egyes országok elismert különlegességeit képező amaz erős vagy édes csemegeborokra, amelyek készítése az illető államokban meg van engedve, (pl. a sherry, malaga, madeira, marsala, portborok stb.), feltéven, hogy ezek az illető országban termelt aszúszőlővel és ott törvényesen megengedett eljárás szerint készültek, de alkohol tartalmuk a 22 $\frac{1}{2}$ térfogatszázalékot nem haladja meg; mindezek csak származásuknak és minőségüknek megfelelő elnevezés alatt szerepelhetnek nálunk.

Legkésőbb 1909. március hónap 1.-étől minden olyan bortermelő köteles *nyilvántartást* vezetni, aki bort eladás céljából termel, valamint mindenki, aki mustnak, bornak, szőlőcefrének, borseprőnek vagy borszőlőnek adásával-vételével vagy borméréssel, vagy kismértékben való elárúsításával foglalkozik. (A bornyilvántartási minta a rendelethez van csatolva.)

De az összes pincékben és egyéb helyiségekben, amelyek eladásra szánt must, bor, gyümölcsbor, pezsgő- vagy habzóbor készítésére, kezelésére, raktározására vagy forgalomba hozatalára szolgálnak (tehát vendéglőkben és borméré-

sekben is), a törvény rendelkezései szembeötlő helyen és olvashatóan nyomtatásban *kifüggesztendők*. E nyomtatványok a polgármesteri hivatalból vagy a községi elöljáróságoktól díjtalanul megszerezhetők. Ilyenek kifüggesztése alól csak 4 kat. holdat meg nem haladó szőlőjű tulajdonosok vannak felmentve, ha törkölybort nem készítenek és bor, must, szőlőcsepe, borszőlő, borseprő adás-vételével, vagy borméréssel, vagy kis mértékben való elárúsítással nem foglalkoznak.

Igen fontosak a törvénynek *büntető határozatai*, valamint a *borvizsgáló és borellenőrző bizottságokra* vonatkozó rendelkezések, amelyek tekintetében a végrehajtási rendelet részletesen rendelkezik.

A *rendelet*hez *mellékletek*ül csatolva vannak *minták* gyanánt: 1.) Kérvény a must cukrozásának megengedése iránt; 2.) Bejelentés a törvény életbeléptetése előtt mazsolával vagy cukorral készített édes- és csemegeborokról; 3. Nyilvántartás ugyanezen borokról; 4.) Bor-nyilvántartás a borkészletekről; 5.) Kérvény, borbevétel iránt a tokaji borvidékre; 6. Borbevételi engedély a tokaji borvidékre; 7. és 8.) Nyilvántartások a tokaji borvidékre adott borbevételi engedélyekről és oda bevitt idegen borokról; 9.) Bejelentés törkölybor készítésére; 10.) Nyilvántartás a bejelentett törkölyborkészítésről

Mint hogy rövid ismertetésünkbe a törvénynek és a végrehajtási rendeletnek összes rendelkezései, terjedelmüknél fogva, bevehetők nem voltak mindenkinek saját érdekében melegen ajánljuk azoknak beszerzését. E végett utalunk arra, hogy a törvenyt és a végrehajtási rendeletet jegyzetekkel és magyarázatokkal ellátva dr. Drucker Jenő, a „Borászati Lapok“ szerkesztője egy könyvben összeállította, amely 1 koronáért megszerezhető a „Patria“ gazdasági könyvkereskedésben. Budapest, IX. Üllői-út 25. szám alatt

Dr. Győry István.

Bajorország gyümölcsstermesztése és a múlt évi nürnbergi kiállítás.

Tanulmányaim gyakorlati kibővítését célzó külföldi tartózkodásom folyamán a múlt évi október körül Bajorországban jártam, ahol látva a kertészetnek, de különösen a gyümölcsészetnek fejlesztését célzó egyesülést, szervezkedést és ennek máris mutatkozó eredményeit, — kettős érdeklődéssel mentem el Nürnbergbe, hogy a „Bajor Gyümölcstermesztő Egyesületek Országos Szövetsége“ által akkoriban ottan rendezett III.-ik országos gyümölcskiállítást, — amelyet a szövetség egy minta-gyümölcsvásárral is egybekötött — megtekintsem.

A kiállítás, amelyet alább részletesen leírni igyekszem, úgy méreteinél, mint tartalmánál fogva Bajorország gyümölcstermesztésének kitűnő szervezetéről és annak rendezett voltáról tett tanúságot.

A bajor termesztőknek — a természet előmozdítása érdekében — vidékenként való egyesülése, majd ezen egyesületeknek országos központi szövetezése, érdekes és követendő példája az egyesek tömörülésének egy nagy cél érdekében, amelyet azután így egyesült erővel hatalmas intézménnyé fejlesztve, az nemcsak az ügynek magas színvonalra emelését, hanem ezzel kapcsolatosan minden különösebb állami támogatás nélkül is úgy az egyeseknek, mint a közvagyonnak gyarapodását és így a — minden országban oly fontos — közjólétnek előmozdítását eredményezi. De nézzük ezt a példát: beszél az maga is!

Bajorországban mai számítás szerint — amint illetékes helyről tudomásomra jutott — egy km²-re 298 gyümölcsfa esik; ebből 87 az alma-, 45 a körte-, 142 a szilva- és 24 a csernyefa. Ezeket természetük leginkább.

A régi és a mai viszonyokat legjobban feltűnteti az, hogy míg 1878-ban Bajorországban 14,720.000 gyümölcsfa volt, addig 1907.-ben 26,730.000 gyümölcsfát számláltak. A szaporodás tehát 30 év alatt több mint 80%.

Hogy mekkora országos vagyont képvisel ez a faállomány, bizonyítja az ottani országos gyümölcsészeti és kertészeti biztos számítása, aki az elhaló félben levő fákra 5%-ot leszámítva, 25,500.000 drb életerős termőfa értékét — átlag 25 márkájával becsülve — 637 és fél millió márkában (körülbelül 765 millió koronában) állapítja meg azt. Ekkora tőkét képviselnek a 75.870 km² területű Bajor királyság területén levő gyümölcsfák. Sajnos, hogy hazánk ily irányú statisztikai adatai nem állanak rendelkezésemre és így nem állíthatom ezzel szembe. Azt hiszem, hogy a 325.325 km² — tehát négyszer akkora Magyar-birodalomban még mai napig is jóval kisebb a gyümölcsfák száma.

Hogy ez az óriási tőke főképpen az egyesülés és szövetezés eredménye és hogy ezt a tőkét érő gyümölcsfák nemcsak papiroson vannak, az könnyen elképzelhető, ha figyelembe vesszük, hogy a „Bajor Gyümölcstermesztési Országos Szövetezet“ 8 kerületi szövetezethez áll, amelyekbe összesen 2092 „Gyümölcsészeti Egyesület“ tartozik. Jelenleg az egyesületek öszszévéve — tehát az országos szövetezet — 101.852 taggal rendelkezik. A kerületi szövetezetek alapszabályszerűen biztosított szabad szervezési joggal vannak felruházva, úgy, hogy a kerületi szövetezet a maga területe gyümölcsészeti viszonyainak megfelelőleg intézkedhet és munkálkodhat. Ez nagyon fontos, mert így a saját viszonyainak megfelelőleg fejlődhet és nincsen — mint ahogy néha ily szövetezeteknél (sajnos sokszor hazánkban is) tapasztalhatjuk — egy minden fejlődést megakadályozó vaskalap alá szorítva. 1906. óta az Országos Szövetség minden évben vándor- és képviseleti gyűléseket tart.

A szövetezet tagjai részére a „Bayerische

Monatsblätter für Obst- und Gartenbau“ címen folyóiratot is indított, amelynek elterjedésére vonatkozólag érdekes, hogy míg 12 évvel ezelőtt — 1896.-ban csak 600 példányban nyomatták, ma már 66.000 példányban jelenik meg.

A fák ápolását Bajorországban — a magán-termesztők egy részét kivéve, akik azt maguk teljesítik, (de szakemberek útasításai alapján) — túlnyomóan szakképzett faápolók végzik, akik a bajorországi nagyszámú gyümölcsstermesztési iskolákban 6—12 heti időre terjedő tanfolyamokon képeztetnek. Bajorországban összesen 306 egyesületi, 292 kerületi és 733 községi, összesen tehát 1331 szakképzett faápoló működik. Ezenkívül a gyümölcsészet ügyét szolgálja még 19 kinevezett gyümölcsészeti vándortanító és a bajor gyümölcsészeti és kertészeti állami biztos.

A gyümölcsészet fejlesztésében, igaz, az oroszlanrész a termesztőket illeti, akik így szervezkedve hatalmas tényezővé váltak, de azért az állam és a hatóságok is hathatósan támogatják ezen igyekezetükben. Így az állami oltóveszteszötelep (Edeleiserdepot), a legutóbbi években — állítólag — évenként 28.000 drb. oltóveszteszt szolgáltatott ki.

Sokat lendítettek az ügyön az utolsó években úgy az állam, mint a szövetkezet és az alája tartozó egyes egyesületek révén, külön-külön és együtt — határozott, megállapított program szerint — rendezett gyümölcsvásárok, gyümölcsstermesztő, gyümölcs-csomagoló, gyümölcs-értékesítő és oltó-tanfolyamok, kiállítások és díjazások, valamint egyesületi és szövetkezeti gyümölcskereskedések és elárúsító-helyek létesítése által.

Ezek futólagosan — nagy vonásokban — azok a dolgok, amelyek Bajorország gyümölcsészetének jelenét megállapították és jövőjét még hatalmasan fejleszteni fogják.

A jelen állapotnak igazán szép bemutatója volt, a tavalyi bőtermő esztendő által még jobban kidomborítva, a múlt évi október hónap 10-ikén Nürnbergben — a város részéről rendelkezésre bocsátott ünnepi csarnokban — rendezett országos kiállítás, amelynek minden igényt kielégítő és igazán tanulságos programpontok szerint történt csoportosítása a következő volt:

Az I. csoportban a *kereskedelmi gyümölcs* versenyzett többféle szempontból csoportosítva és egységes bajor csomagoló-ládákban és dobozokban elhelyezve. Az ugyanott elhelyezett mintavásár sikerének biztosítása érdekében a bajor gyümölcsstermesztők egyesületeinek szövetkezete 2000 márka értékben pénzdíjakat tűzött ki. A *mintagyümölcsvásáron* körülbelül 1000 q gyümölcs volt felhalmozva, amely, mint utóbb értesültem, mind elkelt és pedig egy *bizottság* által megállapított áron, sőt az egyes termesztők számos üzletet kötöttek otthon maradt gyümölcskészleteikre is. Legszebb nemes asztali gyümölcs különként 30 pfennigért (36 fill.), „Téli fehér kálvil“ különként 2 márkaért (2.20 kor.) kelt el.

Ezen csoportban a gyümölcs árának és versenyképességének megállapítása végett történt csomagolásnál egyik-másik kiállító küldeménye kifogásolható volt, amennyiben hitványabb gyümölcs volt a láda alján, mint felül. Ezekkel azután a bizottság érdeme szerint el is bánt. Érdekes, hogy a legszebben és legmeglepőbben válogatva és csomagolva azok a kiállítók küldték be holmijaikat, akiknek egyik-másik jól iskolázott faápoló segédkezett vagy akiknél ez irányította a munkát.

A II. csoport címe volt: *Áttekintő csoportosítás a kiállító gyümölcsstermesztési üzeméről*. E helyen főképpen a kerületi szövetkezetek mutatják be vidékeiknek gyümölcsészeti viszonyait. Legszebbnek a Pfaltz-vidéki gyümölcs találtatott.

Ennek a csoportnak 12. pontja szerint az illető kiállító területén nagyban termesztett gyümölcsfajták voltak bemutatva, éres szerint csoportosítva. Sok kiállítónál ismétlődtek a következők:

Almák közül: Baumann-renet, Danzigi borsdás, Roscoopi szép, Boiken alma, Kanadai renet, Landsbergi renet, Lángos bibornok, Piros tartós alma, (Roter Eiserapfel), Ribston-pepin, Téli arany pármén stb. *Körték közül*: Avranches-i jó Lujza, Bosc-kobak körte, Coloma őszi vajkörte, Diel-vajkörte, Pap-körte stb.

A 13. és 14. pontban az útmenti sorfák gyümölcsei voltak kiállítva. Különösen több folyam- és útépitészeti hivatal, valamint kerületi és községi előljáráóság kiállítása volt tanulságos. Némely útsorfanak nem alkalmas fajta is akadt, de a zöme a bemutatott almáknak, nevezetesen: Boiken-alma, Trieri boralma, Zöld fejedelmi alma, Bohn-alma, Biborpiros Cousinot, Nagy kasseli renet, körték közül különösen: Weilersche Mostbirne és Coloma őszi vajkörte felelnek meg e célnak.

A 15. pontban egyes községi fákról lekerült gyümölcs foglalt helyet.

A 16. és 22. pont szerint egyes pomológiai és egyéb szempontból csoportosított gyűjteményeket mutattak be. Itt főképpen kertészeti és gyümölcsészeti szakiskolák állítottak ki tanulságos gyűjteményeket.

Igen érdekes és szokatlan volt 28. pont gyümölcscsoportja. Itt az asztalra öntve (láda v. kosár nélkül) egyes fák teljes termése volt bemutatva és osztályozva (I. II. és III. osztályban) egymás mellett, a fa korának, esetleg egyéb fontosabb adatnak feltüntetésével.

Jól ápolt fák, főképpen sok I. osztályú, kevésbé jól ápoltak inkább II. és III. osztályú gyümölcseikről voltak felismerhetők.

A 29. és 30. pontban a rácsosfák gyümölcsei versenyeztek, amit a szemlélőnek a gyümölcsök szokatlan nagyra fejlődött példányai nyomban elárultak. Igen szép volt e csoportban a Téli fehér kálvil.

A 31. pont is figyelmet érdemelt, a tenger-

szín felett 800 m.-nél magasabb helyeken termesztett gyümölcsök bemutatásával.

A 32. és 36. pont elárulta, hogy ez a szép kiállítás nem hazánk területén rendeződött, mert e pontok alatt alig került valami bemutatásra; nevezetesen a csonthéjas termésűek, a dió és a szőlő volt e pontok alatt egybegyűjtve, — bizony igen gyenge képviseléssel. Szőlőből: Chasselas és Trollingi kék volt a legtöbb.

A 40. ponttól az 56. pontig fajta-verseny volt rendezve. Kiváló fejlődésűek voltak itt: a Bauman-renet, Kanadai-renet, Landsbergi-renet, Téli aranypármén, Avranches-i jó Lujza, Dielvj., Boscoopi szép, Pap-körte, stb.

Az 59–64. pontokban a gyümölcs feldolgozási termékek, konzervek, stb. voltak bemutatva. E csoportban figyelemre méltók voltak többek között a bajor állami velshöchlein-i szőlő-, gyümölcs- és kertészeti iskola részéről bemutatott — teljesen felszerelt — gyümölcsfeldolgozó műhely (konyha), továbbá a weihenstephan-i kertészeti, valamint a bamberg-i téli mezőgazdasági iskolákon rendezett egy-egy női tanfolyam gyümölcserősejtési készítményei.

Szép képet nyújtott a madárvédelmi csoport kiállítása, amelyet a madárvédelmi egyesület állított össze.

A gépek és eszközök csoportjában: létrák, szedők, kosarak, osztályozók, feldolgozó gépek, sajtók, stb. voltak bemutatva. Érdekes volt a gyakorlatilag is bemutatott permetezők kiállítása. Itt a Holder cég (Metzingen-ből) és K. Platz Ludwigshafen-ből) állott első helyen.

(Berlin.) Raab János, okl. kertész.

(Folytatjuk.)

Közhasznú kérdések és feleletek.

5. *Kérdés.* Ezelőtt 24 évvel beültettem egy holdnyi területet, amely addig szántóföld volt, alma- és szilvafaoltványokkal, közbe kevés körtét, észak felől pedig diófát tettem. A fasorok között burgonyát, zöldséget és boglyós gyümölcsöt termeszték; de az egész területnek körülbelül fele része ez idő szerint még nincs feltörve, tehát gypes. A talaj felül barna agyagföld, fél méteren alul gipszföld. Eddig istállótrágyával láttam el négy évenként, azonban ebből kifogyván, a műtrágyázásra óhajtanék áttérni; tisztelettel kérem becses tanácsukat, hogy minő műtrágyákat hozassak és mikor, mennyit szórjak el most télen négyzetméterenként?

Kolozsvár.

K. L.

5. *Felelet.* **Műtrágya a gyümölcsösben.** Valamely gyümölcsösnek műtrágyával való ellátását és általában a gyümölcsösök trágyázását lehető-

leg *okszerűen* végezni jóval nehezebb feladat, mint valamely mezőgazdaságilag használt területét. Ennek oka egyfelől a gyümölcsösök évi hozamának bizonytalansága, ami főképpen az időjárás véletlenségeitől függ, de másfelől az is, hogy egy területen keverten egészen különböző fák állanak, amelyeket egyenként más-más módon trágyázni jóformán lehetetlenség. Az ez irányban végzett megbízható kísérletek nem is elegendők még arra, hogy az egyes gyümölcsnemek trágyázására a különféle talajokon határozott direktívát nyújthatnának. Itt még inkább áll az, ami a mezőgazdasági növénytermesztésben meg lett állapítva, hogy t. i. általános érvényű receptek nem adhatók; hanem esetről-esetre a talajban lévő táplálékok mennyiségei, de főként *ezek oldhatóságának* foka szerint, valamint a növény igényei (táplálékszükségletei) szerint igyekezzünk az alkalmazandó műtrágyák minőségét és mennyiségeit megállapítani. — Ezek szerint most csak olyan eljárás ajánlható, amely a fák és talajok bizonyos általános és átlagos igényeihez van mérve, megjegyezvén, hogy erősen kötött talajban a foszforsavas műtrágyának és részben a kálitrágyának is a mozgékonyasága — tehát hatása is — jóval kisebb, mint a könnyű homokos és televényes talajokban. — A műtrágyák alkalmazása tehát ilyen kötött talajon sokkal inkább szükségessé teszi a televényképző istállótrágyának bizonyos évközökben való alkalmazását, mint a homokon. — Feltéve már most, hogy a terület pl. 4 vagy 6 évenként istállótrágyát bőven kap, a közbeneső években olyképpen lehetne adni műtrágyákat, hogy az istállótrágyázás évében műtrágyát nem adunk, a rákövetkező években pedig fölváltva egyik évben teljes műtrágyát adunk, a másikkban pedig csak nitrogénes műtrágyát, — minthogy a foszforsav és a káli hatása tartósabb, mint a nitrogénes trágyáé; de lehet úgy is eljárni, hogy évenként teljes műtrágyát adunk. Ilyen teljes műtrágya volna: négyzetméterenként 40 gr. szuperfoszfát (vagy 60 gr. Thomas-liszt), 20 gr. 40%-os kálisó és 20 gr. kénsavas ammonium — tavasszal egyenletesen elhintve, (minthogy köztes termesztés is van) és jól alátakarva; május hónap közepén pedig még 30 gr. salétrom elhintve. Ha azonban a talaj sovány, úgy nem ártana pár éven át évenként bőven adni Thomas-lisztet, amely néhány évi rendszeres alkalmazás után a talajt annyira gazdagíthatná, (telíthetné) foszforsavval, hogy azután belőle (vagy a nála gyorsabban ható szuperfoszfátból) kisebb adagok is teljes hatásúak lennének. Gy.

6. *Kérdés.* A gyümölcsfák kártevő gombái ellen elég-e a fákat évenként egyszer befecskendezni és milyen időszakban végzendő az?

Budapest.

M. Gy.

6. *Felelet.* **Gyümölcsfák gomba-ellenségei.** Ahányféle gyümölcsfát károsító gomba-ellenség van, annyiféle módon vagy időszakban szükséges a védekezéseket végrehajtani; nem is egyazon

anyaggal, hanem gyakorlatilag kipróbált különféle védekezési szerekkel. Látni való tehát, hogy ilyen általánosságban hasznavehető tanácsot a legjobb akarattal se lehet adni. Ha konkrét esetekre vonatkozólag veti fel a jövőben az ilyen irányú kérdéseket, bármikor szívesen rendelkezésére áll a szerkesztőség. Ehhez természetesen szükséges az, hogy vagy az illető gyümölcsfának bántalma, betegségi neme kétségtelen bizonyossággal fölemlítessék a kérdezőskor, vagy pedig ennek eldönthetésének hiányában, maga a kérdéses beteg növényrész is küldessék be, megvizsgálás és véleményadás céljából.

Sch.

Irodalom.

A mezőgazdasági munkák és teendők. Hónapról-hónapra a mezőgazdaság minden ágában. Szerkesztette: Kodolányi Antal, Budapest. Kiadta a „Patria“ irodalmi vállalat és nyomdai részvénytársaság, 1909. Ára 3 korona. Szakirodalmunk régóta nélkülözött olyan munkát, amelyben naptárszerűleg fel vannak sorolva mindama teendők, amelyeket a földművelés bármely ágában dolgozó gazda egy helyen összegyűjtve megtalálhat. Ezen a hiányon kívánt Kodolányi Antal segíteni akkor, amidőn fent hivatkozott könyvét megírta. És valljuk be mindjárt, hogy ilyen útmutatónak vagy emlékeztetőnek szakavatottan, világosan és tömören való megírása nem éppen könnyű feladat, mert ehhez sok tudás, tapasztalat és széles látókör szükséges. Ezek pedig, ha egyáltalában valakiben, úgy az őszhajú, de ifjú lelkületű szerzőben vannak meg, aki ezelőtt éppen 50 esztendővel fogott tollat, hogy ez úton is terjessze a szakismereteket és szegényes szakirodalmunkat számos hasznos és hézagpótló munkával gyarapítsa. Azt hisszük azonban, nem szükséges nekünk Kodolányi Antalt felfedeznünk és legújabb munkáját ajánlanunk, mert ismeri őt és hazánk földművelésének javáért kifejtett munkásságát gazdatársadalmunk minden rétege, amely jól tudja, hogy Kodolányi mindenkör önzetlenül és teljes odaadással szolgálta szóval, tettel és tollal földművelésünk nagy ügyét. Jelen munkájával is azt célozta, hogy a művelt gazdának az év minden hónapjára olyan emlékeztető könyvet adjon a kezébe, amelynek útmutatása mellett minden főbb teendőjét idejében el tudja végezni, hiszen a sikeres gazdálkodás alapja: mindent a maga idejében elvégezni, mert csak így remélhetni, hogy munkájának meg is lesz az óhajtott eredménye.

Igaz, gazdasági szaklapjaink szoktak ilyen emlékeztetőket közölni, de ezeket tartalmasságban és állandóságban magasan felülmúlja Kodolányi könyve. A 184 oldalra terjedő és hónaponta megújuló fejezetek a következők:

Az íróasztalnál és a majorban. Az istállóban; alfejezetei ennek: A lóistállóban, a tehén és ököristállóban, a juhakolban, a sertésólban, a baromfiak, a

méhek körül. A mezőn. A réten. A gyümölcsös kertben. A konyhakertben. A díszkertben. A szőlőben. A pincében. Az erdőben. Látjuk tehát, hogy a gondos szerzőnek figyelme kiterjedt a földművelés minden ágazatára és így minden gazda, kertész, szőlőtermesztő és erdész hasznát veheti e könyvnek, amiért is nagyon ajánljuk t. olvasóink figyelmébe. — — ő.

Előzetes tájékoztatás a gyümölcsfakarbolineum kertgazdasági alkalmazásáról. Ez a címe a m. kir. földművelésügyi miniszter 45. számú védekezési útmutatásának, amelyet — mint régebben jelentettük — a miniszter útasítása folytán végzett kísérleteik alapján a m. kir. állami Rovartani Állomás és a m. kir. Kertészeti Tanintézet állítottak egybe. Pontosán megvan ebben a kiadványban mindaz, amit a gyümölcsfakarbolineumok hasznáról idáig megállapítani sikerült, valamint hogy mikor és hogyan alkalmazandó ez a szer.

Mint hogy a védelem főideje (március) már is itt van, minden gyümölcsstermesztő gazda jól teszi, ha a füzetnek a fentemlített állami intézetek egyikéből való ingyenes megküldését idejében kéri, mert így ideje marad a készítmény beszerzésére is.

Az Avenarius-féle „dendrin“ nevű gyümölcsfakarbolineum most már könnyen beszerezhető, nevezetesen akár a ligetfalvi gyárból (Pozsony megye), akár a „Columbus“ nevű új permetező gép bizományosa: hilibi Haller Ödön ny. cs. és kir. százados megbízott útján, Budapest, VIII., Rákóczi-út 11. sz. és pedig az eredeti gyári áron, u. m. 200 kg-os hordóban 50 f., 100 kg-os hordóban 54 f., kisebb mennyiségben 60 f. különkénti árban, 5 kilós bérmentes postacsomagban 4 K-ért.

Gy. I.

Gyakorlati útmutató gazdasági növényeink betegségeinek és ellenségeinek felismerésére s az ellenük való védekezésre. Írta: Pósch Károly. Grinád (Pozsony-megye). Ára 40 fillér.

Kerti növényeinket sokféle betegség és ellenség pusztítja; míg azonban ezeknek tetemes száma csupán bizonyos vidékeken, megfelelő fűvés és időjárásbeli viszonyok között, esetleg csak szórványosan fordul elő, addig ismeretesek olyanok is, amelyek majdnem mindenütt károsítják a természeteket, ahol az illető növények tenyésznek. Jó része ezeknek olyan mértékben pusztít, hogy ez által jelentékeny károkat okoznak.

Dicséretre méltó törekvéssel állította össze a szerző a kerti növényeken előforduló legveszedelmesebb növénybetegségeket és állati kártevőket. Amidőn ezt kiemeljük, rá kell mutatnunk arra is, hogy ugyane szempontok által vezéreltetve, a mezőgazdaságilag termesztett növények is méltatva vannak a füzetben.

A kerti növények — kiváltképpen a haszonkertészetiak — az utóbbi időszakokban olyan sokféle betegségtől és ellenségtől látogatvák,

hogy károsításaik folytán gyakran hiábavalóvá silányul a természetnek legjobb igyekezete, kiváló szorgalma és szakadatlan verejtékes munkája. Föltétlenül karöltve jár ugyanis manapság a természet teendőivel a növényvédelem. Az ezekre vonatkozó szükségképpen való hasznos tudnivalókat foglalta össze a szerző kátészerűen szerkesztett népies útmutatójában. Megtudható belőle, hogy mi bántja a természetet növényeket és le is van írva a módja annak, hogy miképpen védekezzünk ellene, vagy miképpen sikerülhet a bajt egyáltalában távol tartani. A füzetke sikerült nyomdai kiállítása, hasznos iránya és olesó ára alkalmassá teszik arra, hogy gazdálkodók között mentől szélesebb rétegekben elterjedjen.

Sch.

Termesszünk gyümölcsöt! Népies útmutató a gyümölcstermesztésre és a fák gondozására. Kiadja: Darányi Ignác m. kir. földművelésügyi minister. 6 ábrával. Ara 40 fillér. — Új kiadásban jelent meg — mint a földművelésügyi minister 1908. évi 14. számú kiadványa — az a lelkes hangon megírt kis füzet, amelyet Darányi Ignác m. kir. földművelésügyi minister azért adott ki, hogy a kisgazdák és földművesek és általában mindazok, akik a hosszabb lélekzetű, terjedelmes olvasmányok tanulmányozásától bármely okból tartózkodnak, egészen rövidre összefoglalva ugyan, de mégis rendszeres egészben megtalálják e kis füzetben mindazt, ami a gyümölcsfák ültetésénél figyelembe veendő. A füzet fejezetei a következők: *A gyümölcsös*; megismerteti ez az egyes gyümölcsnemeket, azok tenyésztési igényeit és használhatóságát, valamint a legfontosabb fajtáit, továbbá a gyümölcsfák szaporítását és nevelését, a fák kiültetését és ápolását. *A gazdasági fák ültetése*; ez a fejezet a gazdasági fákról — akác, szeder, nyár, fűz stb. — tanít, amelyeknek a gazda mint árnyékot adó, szerszám, tüzi és ipari stb. anyagot szolgáltató fáknak veszi hasznát. *Tudnivalók az állami faiskolákról*; megismerteti azok rendeltetését, hollétét és a faiskolai termények árait és az azok beszerzésénél követendő eljárást. Végül a függelékben Magyarország állami mezőgazdasági intézményei vannak ismertetve. — A hasznos füzetet lelkészeknek, tanítóknak és földműveseknek, akik aziránt egyszerű levélben vagy levelezőlapon a m. kir. földművelésügyi ministerium könyvtárához (Budapest, V., Országház-tér 11. sz.) fordulnak, ingyen küldik meg.

Gy. I.

Egészségi tanácsadó a magyar földművelő nép számára. Darányi Ignác földművelésügyi minister, Osváth Albert drt.-t megbízta, hogy írjon a magyar nép számára olyan kis könyvet, amely a népnek beteges állapotában tanácsadója legyen és amelyből az olvasó megtanulja, hogy amikor egészsége, épsége veszedelemben forog, mit kell tennie addig is, míg orvost kap, aki azután betegségében megsegíti. E megbízás eredményeképpen jelent meg a földművelésügyi minister kiadványai között a fentemlített című munka

(1908. évi 21. sz. kiadvány), amely egyszerűen, de érdekesen ismerteti meg bennünket a hazánkban föllépő összes betegségekkel és azokkal a tennivalókkal, amiket e betegségek megelőzése iránt tennünk kell, vagy amiket az orvos eljöveteleig magunk is megtehetünk. Az egészségügy szabályait a gyakorlati ember észjárásával a falusi földművelő nép életviszonyaihoz idomítja és gondos tanácsai kiterjednek nemcsak a lakás tisztántartására és szellőztetésére, hanem a fogak kimelésére, az evésnél követendő egészségügyi szabályokra, a tüdővészttől való óvakodásra, a sebek tisztántartására is, stb. Az egyes betegségek során megismerteti bennünket az emberi szervezet legfontosabb részeivel, működésükkel és a megóvásuk érdekében szükséges tennivalókkal. A betegek ápolásának tudnivalóit külön fejezetben tárgyalja, amelynek gyakorlatilag különösen fontos része népünk ismert szokásai közepe a gyermekágyas asszonyok gondozása. A szeszes italok szerepét az egészségi változásokban meggyőző világossággal mutatja be. A 148 lapra terjedő könyvecske árát a földművelésügyi minister közérdekű céljához képest mindössze 60 fillérben szabta meg. Lelkészek, tanítók, községyi jegyzők egyszerű levélbeli megkeresésre a földművelésügyi ministerium könyvtárából (Budapest, V., Országház-tér 11. sz.) ingyen kapják.

Gy.

Gazdasági téli népies előadások és háziipari tanfolyamok. Egész kis könyvet tesz ki az a füzet, amelyet Darányi Ignác földművelésügyi minister megbízásából a ministerium munkásügyi osztálya állított össze az 1907/1908. évben tartott gazdasági népies előadásokról és gazdasági háziipari tanfolyamokról, valamint a következő években rendezendőkről. Mindezeket a minister megbízása alapján és anyagi támogatásával a gazdasági egyesületek, gazdakörök, vármegyei mezőgazdasági bizottságok, iparfejlesztő bizottságok, népművelési egyesületek, közjótékonyági egyesületek, gazdasági akadémiák, földművelés-iskolák, gazdasági ismétlő-iskolák, gazdasági szaktanárok rendezik. Az 1907/1908. telén 49 vármegyében 379 községben 391 háziipari tanfolyamon 11,490 gazdát és gazdasági munkást oktattak; népies gazdasági tanfolyamot és előadást pedig 55 vármegyében 1345 községben 3126-ot tartottak, amelyeken 186,032 egyén vett részt. A gazdasági előadások tárgyai a gazdálkodási ismeretek és a földműveseket érdeklő törvények, intézmények, szövetkezeti ügyek, adó- és illetékdíjszabás, vasúti szállítási és egészségügyi szabályok, biztosítási ügyek, értékesítési módok, szerződések stb. köréből vétetnek; míg a háziipari tanfolyamokon a fafaragást, kosárfonást, seprű- és kefekötést, szalma- és gyékényfonást és a nádszövést tanítják. Ily módon már is pár százszereze megy évenként azoknak a száma, akik ingyen szerezhetnek oly becses ismereteket, amelyek birtokában részint okszerűbb és jövedelmezőbb gazdálkodásra térhetnek át,

részint ugyancsak jövedelmező mellékfoglalkozásokra lesznek képesítve, amire kivált télen át úgy maguk, valamint családjuk tagjai különben is ráérnek és amidőn hasznosan foglalkoznak, elszoknak az időfecsérléstől, a vagyoni és erkölcsi romlást sokszor okozó korecsma-látogatástól és egyéb hiábavalóságoktól; de a jobb kereset birtokában jobban ragaszkodnak a hazai rög-höz is.

(Gy.)

A világ 1908. évi gabonatermése. Részletesen ismerteti a világ 1908. évi gabonatermését a földmivelésügyi miniszter 1908. évi 15. számú kiadványa. Ezek szerint az 1908. évi termés az egész világon 845.75 millió buza volt (1907-ben: 851.98 millió), rozs 395.66 millió (1907-ben: 429.02), árpa 343.15 millió q (1907-ben: 322.04), zab 598.50 millió q (1907-ben: 548.54), tengeri 973.20 millió q (1907-ben: 905.79). Az összes gabonatermés volt: 3,156.26 millió métermázsa (1907-ben: 3,057.77; 1906-ban: 5,251.62).

(Gy.)

Vegyes közlemények.

(Sch.) **Körtefajták ellenálló tehetsége a levélbarnulással szemben.** Ismeretes, hogy a „levélbarnulás“ néven előforduló betegség, melyet a *Stigmatea (Morthiera) Mespili* gombafaj idéz elő, főképpen a vadkörte csemetéket támadja meg és korai levélhullásával és nagyfokú fertőző képességével jelentékeny károkat szokott okozni. A nemes gyümölcsű körtefajtákat se kiméli meg, miért is G. Köck jónak látta hosszabb megfigyelései eredményeképpen közzétenni ama fajták neveit, amelyeknek e gombával szemben tanúsított viselkedéséről meggyőződhetett. Ezek szerint *immunisoknak* bizonyultak: Angoulêmei hercegnő, Clapp kedveltje, Jodoigne diadala, Nemes Crassane, Dr. Lucius miniszter, Avranches-i jó Lujza, Társulati esperes, Douillard Alexandrina, Van Marum-kobakkörte, Monchallard, Napoleon-vajkörte, Liegel-vajkörte, Colmar-téli vajkörte; *közepesen fertőzöttek*: Kongresszus emléke, Virgouleuse, Pap körte, Téli esperes, Hardy-vajkörte, Salzburgi, Dumont-vajkörte, Philipp Goes; *erősebben fertőzöttek*: Blumenbach - vajkörte, Diel-vajkörte, Clairgeau-vajkörte, Pirosszürke esperes, Júliusi esperes; *nagyon erősen fertőzöttek*: Vilmos-körte, Runde Mundnetz-Birne, Solau, Weisse Sektbirne, Serres d'Olivier, Remy Chatenay.

(Gy.) **Gyümölcsjeink tápláló értéke.** Sokan vannak abban a balhiedelemben, hogy csak a hús, vagyis a „pecsenye“ az igazi táplálék, mert ebben minden tápláló anyagot bőven megtalál szervezetünk; ha kell is kenyér: „csak kicsi kenyér és jó nagy hús!“ Az orvosok azonban mindgyakrabban hangoztatják a túlságos húsevés szükségtelen, sőt hátrányos voltát és mindinkább ajánlják a gyümölcs és a főzelék-zöldségek bő

fogyasztását. Teszik pedig ezt nemcsak azért, mert bíznak a növényi terményeknek — habár mérsékeltabb tápláló hatásában, hanem főleg azért, mert ezek a szervezet működését kitünően szabályozzák. Szinte naponként hangoztatják, hogy a kenyér és a burgonya mellé jó sok gyümölcsöt és zöldségfélét együnk, kivált pedig az ifjú korban, mert a „sovány fiatalság — erőteljes, egészséges öregkort biztosít“.

Már a salernoi orvosi iskola azt mondta a cseresznyéről, hogy az a legjobb gyümölcsök egyike, mert „tisztítja a gyomrot és a magbele még a vesekövek okozta fájdalmat is megszünteti“; természetesen a savanyú fajta cseresnye az egészségesebb. A szamócáról meg azt mondta, hogy a bővérű, epebajos és köszvényes emberek valódi orvossága az; de a kevés vérű és gyenge gyomrú egyéneknek nem mindig jó. Megfigyelték azt is, hogy az erdei szamóca sokaknál csalánkiütéseket szokott okozni. Pedig ú. n. tejjel fogyasztva, kell-e annál finomabb, üdítőbb csemege.

A gyümölcsök fejedelme mégis az alma. Erről azt tartják, hogy a jó savanykás alma nyersen és főve vagy másként elkészítve kitünően hat az emésztésre, élénkíti és szabályozza a rendetlen szív működést, a véredények elmeszesedését pedig jótékonyan akadályozza. Jó hatásban utána következnek: a meggy, a szilva és a bogyós gyümölcsök, amely utóbbiaknak elfogyasztott apró magjai a gyomor- és bélműködést is élénkítik.

A dió, mandula, mogyoró — olajtartalmuk folytán igen táplálók. A fügét, datolyát magas cukortartalmuk teszi értékesé, de idősebb egyéneknél olyan hatású lehet, mint a tészta étel. A gesztenye már nem tartozik a könnyű eledel közé, noha keményítő-tartalma folytán kétségtelenül tápláló. A banánt nagyon egészségesnek mondják az orvosok, úgyszintén a narancsot is.

A konyhakerti termények pedig egyenesen arra valók, hogy a táplálkozást változatossá és egyben egészségessé tegyék.

(Gy.) **Boraink zamatja.** Igaza van azoknak, akik azt tartják, hogy borainknak nem a szesz, nem a sav, nem a vonatanyag a legbecsesebb alkotórésze, hanem a — zamat. De hogy mi az a zamat, azt egész határozottan meg nem mondhatjuk; csak érezzük orrunkkal, szájunkkal és ha finom: élvezzük.

Általában azt szokták mondani, hogy a zamatanyagok: illanó olajok és összetett éterek. Az illanó olajok már a szőlőben bent voltak, az éterek (eszterek) pedig az erjedés és az ászkolás (iskolázás) termékei.

A természetes zamatanyagok némely (szagos) szőlőben jelentékeny mennyiségben vannak; ilyenek a muskotályok, a rizlingek, a Tramini és egyebek. Ezekről azt tartották, hogy a bogyó héja tartalmazza a zamatot; újabban kimutatták, hogy a bogyó alatti sejtszövetben, a bogyó

húsában van annak a székhelye. De a magvakban is van zamatos anyag, nevezetesen a „vanillin“, amely kivált a magvakkal erjedt némely vörösboron tűnik fel legjobban. Ezeket a természetes zamatanyagokat némely gombák okozta rothadás nagyon megronthatja; ilyen pl. a lisztharmat betegség gombája.

Az erjedés közben és folytán keletkező zamatanyagok többfélék, u. m. a magasabbrendű szeszek (pl. amylalkohol), az illékony zsírsavak (főleg az ecetsav), az összetett éterek, vagyis szeszek és savak vegyületei egymással (pl. az ecetsavból és az amylneszesből keletkező: ecetsavas amylesszter); végül az aldehidek (pl. az acetaldehyd), amelyek a szeszek oxidálása folytán keletkeznek és amelyek a kénezéskor keletkező kénessavat megkötni és azzal illatos anyagot alkotni képesek.

Tudva van, hogy a bor forrását okozó élesztőgombák nem egyenlő, de általában kellemes zamatot kölcsönöznek a bornak (legalább az igazi borélesztők); ám vannak baktériumok is ilyen tulajdonsággal, sőt egyéb gombszervezetek is, pl. a penészgombákhoz sorozható *Monilia candida*, amely málnazamatot létesíthet a borban. De vannak rosszindulatú baktériumok és penészgombák is, pl. a tejsavas, vajsavas erjedést okozó baktériumok, valamint a borvirág osodás penészgombája, amely utóbbiról közismert dolog, hogy a bornak rossz zamatot: penészes ízt kölcsönöz.

(*Gy.*) **Gyümölcsborok tejsavtartalma.** Melegebb vidékeken termelt, valamint túlságosan érett szőlők borán sok esetben megfigyelték a tejsavas erjedést. Ugyanezt gyümölcsborokon is felismerte dr. Müller-Turgau, aki kimutatta, hogy itt mannit-os erjedésről van szó, amidőn a cukorból a vele rokon mannit, továbbá tejsav és ecetsav és ezeknek szeszel való vegyületei (u. n. ester-ek) keletkeznek baktériumok hatására oly esetekben, midőn a gyümölcsökben kevés a sav (természetüknél fogva vagy túlérettség folytán). Elősegíti a betegséget a szesz erjedés vontatott vagy tökéletlen lefolyása. E betegség megakadályozására fontos, hogy a must elég savanyú legyen; tehát édes almát, túlérett körtét ne dolgozzunk fel magában, hanem savanyú gyümölcs-csel keverve; a szőlőt ne hagyjuk túlélni. Gondoskodjunk erőteljes és tökéletes szesz erjedésről, hogy a mustban *cukor* ne maradjon; evégett a mustnak meg legyen a kellő hőfoka és az ecetesedés fel ne lépjen, kivált a vörös bornál, — a korán érő (nyári) gyümölcsök mustja pedig hamar hús helyre kerüljön. Tiszta (tenyésztett) élesztő hozzáadása biztosíthatja a rendes erjedést. A betegségre hajlamos mustot ajánlatos erjedés előtt megkénezní, a kierzedés után pedig hamar lefejteti a seprőjéről.

Szerkesztői üzenetek.

G. J. Arad. Az őszibarackfák nevelését tárgyaló cikksorozat lapunk 1900. évfolyamában jelent meg; ez azonban már nálunk többé nem kapható meg. Külön füzetben azonban nem adta azt ki írója. A többire az áll. Rovartani Állomást kértük fel válaszólas végett; addig tehát türelmet kérünk.

G. L. Felsőzávos. Igen: a nagy paizstetvek azok. Legjobb lesz ellenök március hónap elején a karbolineumos permetezést alkalmazni. Erre vonatkozó nyomtatványt küldöttünk.

S. I. Csongrád. P. J. Budapest. K. J. Málnapatak. H. A. Rákosszentmihály. A karbolineumos füzetet megküldtük.

G. D. S. Aranyosponor. Ha a szerkesztőség címére mintát küld a talajból, majd megmondjuk, mi való oda. Tessék azonban a fekvést, tengerszín feletti magasságot is megírni. A földmintát postán mint értéknélkülit 10 f-ért elküldheti.

K. I. Szigetvár. Dr. P. S. Kemece. A gyümölcsfa-karbolineum használatáról szóló utasítást megküldöttük.

Sch. Munkács. Az almamoly irtásáról szóló füzetet megküldöttük.

H. J. Liptó-Tepla. A meghatározásból visszamaradt két almafajtát tovább tanulmányozván, úgy találtuk, hogy az 1. sz. a Cornwallis-i szegfü-almához, az 5. számú a Londoni pepin-hez leghasonlatosabb.

E. O. Nagybecskerek; R. E. Gödöllő. A kéziratokat megkaptuk; mihelyt érkezésünk lesz, átolvassuk és ha lapunk irányának megfelel, a közlendőkhöz fogjuk sorozni.

K. D. Péterréve. T. S. Kolozsvár. A karbolineumos füzetet megküldtük.

D. J. Bázias. Ültesse a karónak való akácafa-csemetéket 1 m-re egymástól hármassal kötésbe; így mintegy 5800 drb kell egy kat. holdra.

T. J. Ref.-Kovács háza. A káposztabolha száraz fekvésben, éretlen ist-trá ya alkalmazása mellett szokott elszaporodni, ha ott ismételten tenyésztenek káposztát. Bö öntözés és lombos ágakkal való árnyékolás segíthet, továbbá az ú. n. bolhafogó legyező, amelyet könnyű rúdra erősített vászonnál kell készíteni, hogy a széléről rojtok lógjanak, két oldalán pedig kátránnyal frissen bekenni. Az ide-oda húzgaláskor felugró bolhák oda ragadnak.

F. K. Ribicze. 1. Tessék azt a hordót előbb kiforrázni, kimosni, sőt kifenekelve lesürolni; azután pedig ismételten kigőzöltetni, közben és utána megint kiáztatva. Így talán elveszíti a szagát, noha kérdés: vajjon a boron nem fog-e az mégis megérezni. Annyira belevehette az a szag magát a fába, hogy most már teljesen kivonni abból aligha lesz lehetséges! 2. Azt hisszük, hogy ez a talaj immunis, de mi nem állhatunk jót senkiért sem. Mindenesetre nem árt, ha a vesszőket alaposan megvizsgálja és olyan meleg vízben rövid időre megáztatja, amely a vesszőt nem rontja el, de a netán rajta levő rovar elpusztítja.

B. L. Nagyszalonta. Minden a szerződéstől vagy a megállapodástól függ. Ha pl. minden kikötés nélkül mint havibéres egyént fogadta fel: úgy nem lehet a két héten túl tovább kényszeríteni.

N. F. Tata. Mi azzal nem foglalkoztunk, de talán nedves állapotban erős és tartós kénezéssel (kén-elége-

téssel jól zárható külön helyiségben) sikerül a fehérités. A másikkra ajánljuk megvenni „*A nemes fűz természetese*“ c. könyvet; írta r. Molnár István; ára 1 K, kapható Nagel Ottó könyvkereskedésében, Budapest, VIII., Múzeum-körút 2. sz.

Sz. Gy. Pinc. Mai számunkban benne van a hirdetés; tessék azt elolvasni és aszerint járni el.

K. B. Alberti-Irsa. Tessék mutatvány-számot kérni a „*Gazdasági Lapok*“ szerkesztőségétől, Budapest, IV., Múzeum-körút 7. sz.

K. L. Talpas. A „Holder“-permetezőt ismerjük és jónak találtuk; a Heller-cég Aradon van. Igen jó a „Columbus“-permetező, amely bambusz-esőves toldalékkal is megrendelhető a köv. helyről: hilibi Haller Ödön nyug. cs. és kir. százados irodája, Budapest, VIII., Rákóczi-út 11. (Eszterházy-utca sarok.) Ugyanott „dendrin“ is rendelhető a gyári áron. A „Columbus“ a hivatalos próbákon is igen jól bevált.

Sz. J. Bellye. Kérdését a m. kir. állami Rovartani Állomáshoz juttattuk el azzal a kéréssel, hogy a szakszerű választ szíveskedjenek arra megadni.

T. J. Gyenk. 1. Istálló trágyával ösztől tavaszig bármikor, ha az idő engedi. 2. Másik kérdésére a m. kir. áll. Rovartani Állomástól fog feleletet kapni.

M. L. Budapest. Van egy olyan lap, címe: „*A Házi-orvos*“; szerkesztősége: Budapesten van, VI., Andrassy-út 27. sz. Előfizetési ára egész évre: 2 K 40 f. Szívesen küldenek belőle mutatványszámot.

T. Z. Szászhalom-Batta. Állami faiskolákban most már nem kapható. Tessék ár- és névjegyzéket kérni a köv. faiskolától: Niemetz W. F., Temesvár, Pecz Ármin, Budapest, VIII., Kálvária-tér 8. sz. és még más magán-faiskolatulajdonosoktól.

Sch. K. Pozsony. Ebben az ügyben nekünk nem áll módunkban közbenjárni; tessék még egy sürgető levélben közvetlenül az illető helyről visszakérni bizonyítványait, megírván, hogy azokra sürgős szüksége van, mert állás nélkül marad. Így bizonyára hamarosan visszakapja.

P. E. Beszter. Az 1907. évből az 5. és 6. számok már nem pótolhatók, mert nincs; a többit a kiadóhivatal megküldi.

D. F. Gyonna. Óhajának eleget tettünk.

Marót. A kért növényt megkaphatja Pecz Ármin faiskolájából. Tessék tőle árjegyzéket kérni. Pontos címe a hirdetési rovatban megvan.

F. A. Tokaj. A gyümölcsfákat a hernyóktól természetesen úgy lehet megvédelmezni, hogy a hernyófészkeket és petéket gondosan leszedik. A kért szer helyett ajánlatosabb a közönséges madárfogó-enyv, vagy a Mauthner által hirdetett folyékony rovarenyv, amelyet úgy kell alkalmazni, hogy a fatörzsére 6–8 réteg összehajtogatott másfél tenyéryi széles papirosszalagot kötünk és ezt mázolja be az enyvvel. Lehet vastag nemez-papirosból a lámpaernyőhöz hasonló ernyőt is alkalmazni és ennek belsejét bemázolni. Madárfészkeket (odukat) ifj. Kühnel Mártonnál, Baranya-Kárász, u. p. Szászvár, rendelhet. Tessék árjegyzéket kérni.

Sz. F. Boda. Ha a bora a kádban megeceteseedett, abból: z ecetet többé semmivel ki nem veheti, legjobb lesz belőle borecetet csinálni.

K. J. K—a 1. Cégekről mi véleményét — elvből nem mondunk. Ha jók azok az oltványok, az erőteljes laza homokban nagyon jól fognak megeredni. 2. Tessék megvenni a köv. könyveket, vagy azok valamelyikét: „Mezőgazdasági gyümölcstermesztés és értékesítés“, írta: Molnár István, kiadta az Orsz. Magyar Gazd. Egyesület könyvkiadóvállalata (Budapest, IX., Üllői-út 25.); „Fatenyésztes“, ugyanattól a szerzőtől; ára 1 K (Nagel Ottó könyvesboltjában, Budapest, VIII., Múzeum-körút 2. sz.)

Sz. F. Csege. 1. Füstöljön a növényházban dohánnyal vagy thanatonnal este és hagyja zárva éjszakára a házat; másnap szellőztessen és permetezze le a növényeket tiszta állott vízzel. — 2. Ha az akácfa feladja majd jól a héját, vagyis nedvkeringése megindult: tehát úgy ápr.—májusban oltsa be héj alá; addig vigyázzon, hogy az elvermelt oltóvesszők ki ne hajtsanak.

P. J. Kővölgy: S. P. Somlyó-Győrtelek. Lapunkban közlésre váró kéziratok annyira felszaporodtak, hogy lapunk irányától távol álló cikkeknek ez időszerint helyet nem adhatunk. Ezért a kéziratokat visszaküldtük.

B. Á. Alsódetrechem. A szőlőoltványra vonatkozó hirdetmény lapunk múlt évi 20-ik számában megjelent; 8000 drb-nál több oltványt egy ajánlattevő nem kaphat, ezrenként 200 K-ért. De eziránt november hónap 20-ika előtt kellett volna a m. kir. szőlészeti felügyelőség vagy vincellériskolai igazgatóság útján folyamodni. Az október hónap 10-iki hirdetményben szintén bent volt a facsem-tékre vonatkozó összes tudnivaló. — A diófáról, ha okvet-lenül kell, július–augusztus hónap folyamán lehet lemet-szeni még vastagabb ágat is és a nagyobb sebet oltó-tapasszal bevonni. — A többire nézve levelét eljuttattuk az illetékes helyre.

K. J. Málnapatak. Mi arról a kiadványról, minthogy az egésznek megjelenhetése nagyon feltételesnek látszott, — nem tettünk említést. Úgy véljük, hogy ha a további kiadás lehetetlenné lesz, ön az előfizetési összeget vissza-követelheti.

S. L. Szabadka. Helyesen írva: „*Cellini*“ (olv. Csel-lini) annak az almának a neve. Jókora nagyra növé-élénk-piros, puha húsu alma; aug. végén — szept. elején érik, hús helyen nov-ig is eltart. II. r. csemege és I. r. háztartási alma; piacos is. Inkább nyirkos talaj való neki.

A. L. Perecseny. A „starniol“ drogeria- és papiros üzletekben kapható; tanszerkereskedésben is tartják.

R. A. Bükkös. Levelét az Orsz. Méhészeti Felügyelő úrhoz elküldtük.

Sz. G. Szeged. Talán Mühle Árpádnál, Temesvár, vagy Faragó Bélánál, Zalaegerszeg, megkaphatja. Egyéb-ként tessék a jelen szám 25. hirdetését is elolvasni.

W. S. Sebespatak. A marhatrágyához kevert törkölyt bátran alkalmazhatja a gyümölcsösben.

K. I. Langviz. R. B. Bagamér. F. M. Püski. V. S. Hajdúnádudvar. D. H. Kisújszállás. V. B. Mezőcsokonya. T. J. Gyerek. „Tanító“, Hajdúnádás. Levelet írtunk.

GÜRTLER

KERTÉSZETE

csász. és királyi udvari szállító
 :: MISKOLC. ::

Sürgönyeim :
 GÜRTLER.
 MISKOLC.

Díszes árjegyzék kívánatra póstafordultával.

Gyűjtemény. A)

20 legjobb főzelékmag, 10 legbecsebb virágmag. Kisebb kertekbe teljesen elegendő mennyiségben.

3.50 korona.

Gyűjtemény. C)

25 legjobb főzelékmag, tartalmazza az összes fajtákat, amelyek kis kertbe szükségesek.

2.50 korona.

Gyűjtemény. B)

40 legjobb főzelékmag, 20 legbecsebb virágmag. Nagyobb kertekbe teljesen elegendő mennyiségben.

6.— korona.

Gyűjtemény. D)

40 legjobb főzelékmag, bő adagban, egy nagyobb kert beültetésére teljesen elegendő.

4.50 korona.

A három legkoraibb és legfinomabb paradicsom :

Express, **Président Roosevelt,** **Alice Roosevelt.**

Ezeknek tüzetes leírása árjegyzékemben.

Dáhlia, Pelargónia, Chrysanthemum, Díszbokrok stb.

Senki se mulassza el: díszes, csakis természet utáni fényképfelvételekkel gazdagon díszített árjegyzékem beküldését kérni.

DENDRIN

vizzel elegyíthető

gyümölcsfa-Carbolineum

az 1907/908 téli idényben
fényesen bevált

legjobb fa-ápolószer.

Minta és prospektusok
ingyen és bérmentve.

Avenarius-Művek
LIGETFALU, (Pozsony).

Szabó István gyümölcsfa- és rózsafaiskola. Uj-Szeged, Főfasor 35. Ajánlja mintegy 140.000 darab 1—2—3—4-éves nemesített gyümölcsfakészletét és pedig: körte, alma, birs, naspolya, cseresznye, meggy, kajszli- és őszibarack, úgyszintén Besztercei szilva- és ringlófajtákat, igen szép, egyenes, erős példányokban, jó gyökézzel. A fák törpe, félmagas (közepes) és egészmagas törzsen megrendelhetők.

Ára: 100 drb 40—60 korona; erős, magas-törzsű példányok, sorfának valók 100 drb 70—80 kor. Ezer darab vételénél kedvezmény. Bokorrózsák gyökérnyakban szemezve, szabadföldről szép, erős példányok, legjobb fajtákban, darabja 40—50 fillér. Kúszórózsák, „Crimson Rambler“, 1—2 méter folyással, igen szép példányok, darabja 40—60 fillér. Hársfák, nagy levelűek, igen erős példányok, darabja 2 kor. Gyümölcsvadcsemeték, készlet 500.000 drb., legnagyobb része átültetett. Megrendelhető alma, körte, Prunus Myrabolan, Prunus Mahaleb, őszi- és sárgabarack, 1000 drb 10—30 koronáig. Gömb- és piramidális magesegetékből igen nagy készlet, olesó árban kapható. Tessék név- és árjegyzéket kérni, bérmentve küldöm.

Eladó 30.000 drb sorfának való egyenes akácfa, 4-éves száza 10 frt, 5-éves száza 15 frt, vaggonszámra is kapható. Egy métermázsza Thuja compacta. orientalis, pyramidalis mag tisztítva különként 3 frt. Krebs Zoltán, városi kertész, Szarvas. (1)

Gyümölcsfa-vadcsemeték,

továbbá ákác- és gleditschia- csemeték eladása.

Vadcsemete-készletem meghaladja a két milliót. Csakis 1—2-éves rendkívül gazdag gyökerű, mindenféle gombabetegségektől és állati ellenségektől mentes csemetéket bocsájtok áruba, úgy, hogy azok bárhová is kerülnek, biztosan fogamzanak és vígan teremnek. — A fenti vadcsemeték egy részéből gyökérképzés végett átültetett minőségben is szolgálhatok. — Csemetéim erősség, illetve vastagság szerint két csoportba vannak rendezve és pedig:

I. CSOPORT.

Inkább kézbeli nemesítésre való, de nyári szemzés alá is alkalmas 2-éves csemeték:

1. oszt. a föld színén ilyen (————) 11 mm. vastag	
100 drb ára	5 korona
1000 drb ára	40 korona
2. oszt. a föld színén ilyen (————) 8½ mm. vastag	
100 drb ára	3 K 60 fill.
1000 drb ára	32 korona.
3. oszt. a föld színén ilyen (————) 6½ mm. vastag	
100 drb ára	2 K 80 fill.
1000 drb ára	25 korona.

II. CSOPORT.

1—2-éves nyári szemzés céljából, vagy gyökereztetés végett kiültethető csemeték:

1. oszt. a föld színén ilyen (——) 4½ mm. vastag	
100 drb	2 K 20 fill.
1000 drb	20 korona.
2. oszt. a föld színén ilyen (——) 3½ mm. vastag	
100 drb ára	1 K 60 fill.
1000 drb ára	15 korona.
3. oszt. a föld színén ilyen (——) 2½ mm. vastag	
100 drb ára	1 K 20 fill.
1000 drb ára	11 korona.

5—10—25—50 ezer darab vételénél megfelelő árengedményt adok.

Eladó készletem van bármilyen mennyiségben a következő vadesegetékből: **körte, alma, mandula, szilva**, (Prunus Myrabolana), **sajmeggy**, (Prunus Mahaleb) **Birs, Doucin és Paradicsomi alma**. — Fentemlített mindenféle fajta gyümölcs-vadesegete egyforma áron adatik el. — Igen nagy készletem van a fentiekén kívül, mindenféle fajta nemes oltványokból, valamint sövénykerítésre alkalmas Gleditschia, továbbá erdősítésre és útszélre való 1—5-éves akácfaiból is. — **Kimerítő és részletes árjegyzéket ingyen és bérmentve küldök.**

UNGHVÁRY LÁSZLÓ föld-, szőlő- és faiskola-birtokos CEGLED.

Megbízható tisztaságú és csira- **Virágmagvak**
képes gazdasági, konyhakerti és

beszerezhetők a

Magyar Mezőgazdák Szövetkezeténél
Budapest. V., Alkotmány-utca 31.

Eladó nagyobb mennyiségű Rip. port. I. oszt. oltásra alkalmas vadszőlő-vessző, ezre 16 korona, II. oszt. 8 korona. Zsigó János vincellér, Székudvar. (Arad m.) (2)

Borbás János gyümölcsfa-iskolájában (Jászapáti), megrendelhetők tavaszi szállításra oltványgyümölcsfák; alma, körte, szilva, cseresznye, meggy, kajszis- és őszibarack, eper, gömb, jegenye, ákác, dió, Ailanthus, kanadai nyár, jegenye és vad ákácfa, diszbokrok, birs, piszke és ribizke bokrok. Tessék árjegyzéket kérni. (3)

Gyönyörű egészséges I.-ső rendű sima veszőket szállítok pizskei hegyi mintaszőlőtelepemről a következő fajtákban: Chass. rouge, Sauvignon, Semillon, Zöldszilváni, ezrenként 7 koronáért. Ezerjő, Sárfehér, Pirosdinka, Kövidinka, Olaszrizling, Vegyes csemege, Merlot, Carbenet ezrenként 6 koronáért. Muscat Ottonel ezrenként 15 koronáért. Vászón-esomagolásért és hajó- vagy vasúthoz szállításért ezrenként egy koronát számítok. Megrendelések Pizskére vagy Budapest, IV., Semmelweis-utca 12. szám alá Kuruc Károly címére intézendők. (4)

SANGERHAUSENI GÉPGYÁR R.-T.
BUDAPEST, V., CSAKLYA-UTCA 3.

Mindennemű
pálinka-főzőkészülékek
gyümölcs, törköly, borseprő stb. égetésére.
Különféle más lepárlók. ■ Jutányos árak.

	S i m a				
	1000		100		10
POZSGAY KÁROLY, SZEGED immunis homokszőlő-telepéről.	frt	kr.	frt	kr.	kr.
Chasselas piros	3	—	—	60	15
„ fehér	3	—	—	60	15
„ piros-fehér vegyesen	3	—	—	60	15
„ zsidóországi	3	50	—	70	15
„ d'oré	3	50	—	70	15
„ Napoleon	—	—	1	20	25
Muskat Lunel	4	—	—	80	20
„ Front. rouge	5	—	1	—	20
„ Hamburg black	—	—	1	20	25
Keeskeesecü piros	—	—	1	20	25
„ fekete	—	—	1	20	25
„ tarka (Decandol)	—	—	1	20	25
Passatutti	—	—	1	—	20
Zöld-Juhesecs (hallólyag)	5	—	1	20	25
Madeleine angevine	4	—	1	—	20
Précoce Malingre	4	—	1	—	20
Török Gohér (Damaskusi)	—	—	1	—	20
Fehér Gohér	—	—	1	—	20
Génuai óriás	—	—	1	20	25
Calabriai	—	—	1	20	25
Olasz-rizling	2	50	—	50	10
Kövidinka	3	—	—	60	15
Oportó	3	—	—	60	15
Nagy-Burgundi	3	—	—	60	15
Piros-Veltelini	3	—	—	60	15

Chrysanthemum, 40 kiváló szép óriás virágú fajban. Szín és névvel jelölve. Cserépben gyökeresztetett, virítóképes dugványok darabja 40 fillér. Előjegyzés következő címre: Beregszász, Szécsényi-utca 49. (5)

Eladó élőfák. Lucfenyő 150 cm. magas 1 K 20 fillér, 100 cm. magas 80 fillér, 75 cm. magas 60 fillér, 50 cm. magas 40 fillér. Vékonyhájú diófa: 2 méter magas 50 fillér, 150—190 cm. magas 40 fillér. Tölgyfa: 2 méter magas 1 korona. Faiskola: Gönyő, (Győr m.) Csomagolás önköltségen, vasúthoz, hajóhoz szállítás ingyen. Megrendelhetők: Márffy Ede Budapest, Vár, Országház-utca 2 szám. (6)

Eladó fehér Orpington-kakasok, drb.-ja 10 K. Tojás 60 fillér drb.-ja. Dr. Krausz Gyula, fajbaromfi-telepe. Serke, u. p. Feled. Gömör vm. (8)

Eladó 5000 darab 6-éves, szép növésű, Acer Negundo (Juhar), 100 darab 20 K. Városi kertészet, Arad. (9)

Eladó pergetett akácméz 5 kilós dobozzal 8 kor.-ért, kitünő újbor kétszer fejtve hektoliterenként 30 K. Élő méhekről árjegyzék ingyen. Kiss János, Tiszakürt. (10)

Eladó, Szécs községében egy 250 kat. holdnyi birtok, mely áll 10 hold belsőségből, 9 hold erdőből, a többi jó minőségű szántó és kaszáló, értekezni: Delei Cassius birtokosnál, Szécs, posta: Perecsen, Szilágy megye. (11)

Oltásra alkalmas **Zierfandler** szőlővessző kerestetik. Ajánlatok ár és mennyiség megjelölésével Flament Lajos főkertész, Siófok, címre küldendők. (12)

Diszkerkedvelők kérjenek árjegyzéket az első magyar díszfenyő-faiskolától. — Tulajdonosa Copony Ede, Körmend. 120 fajta tülevelűfák, lombfák, sorfák, díszcserjék kaphatók. (13)

Eladó lucfenyők. (Picea exelsa) 150—250 centiméter magasságig. Többször átültetve. Biztos megeredés. Ültetésre legalkalmasabb idő április. Darabja 150—250 fillérig. Ugyanott Ageni szilva koronás fák, darabja 80—120 fill. Árjegyzéket másfajú fenyőkről, Thujákról és gyümölcsfákról bérmentve küld Irinyi kertészet, posta Portelek, Szatmár megye. (14)

Eladó őszibarack- alanyon készült, alvószemzés. drbja 9 fill., száza 8 korona, úgymint: Amsden, Waterlő, Hartling, Vezerle, Szögi, Lujza Viktoria, Lord Palmerston, Valesi herceg, Tengeri sas, Vénusz emlője, Korai Sándor, Doktor nagy, Egresi, Hetesi, Mezőkomáromi, Olga királyné, Metelka díjazottja. Fenti fajtákból, mandula alanyon készült, 1 éves, 1 m. magasak kaphatók: darabja 30 fillér Vigh János kertész, Palics, Radanovác pusztá. (15)

Söjping Endre birtokosnál Székelyhidon kapható: Riparia portalis síma 200,000 drb, gyökeres 150,000; Rupestris monticola síma II. oszt., gyökeres I. és II. oszt.; Delaware (kizárólag pirosat szállítok), síma és gyökeres, Hogy a Delaware borának minőségéről, (melynek hektoliterét a mostani alacsony árak mellett is 60—80 koronáért adtam el évjárat szerint, 14 hektoliteres tételekben is), a vesszővásárló közönség előre meggyőződést szerezhessen, hajlandó vagyok 1/4 litert 70 fillér és 1/2 litert 1 korona ellenében mintául küldeni. Hazai síma és gyökeres. Érmelközi bor, fehér és vörös asztali, továbbá Olasz- és Rajnai rizling, Delaware, Muskotály. Részletes árjegyzék ingyen és bérmentve. (16)

Eladunk saját termésünkből teljesen fajtiszta rendkívül erős, zamatos fehér bortermő Piros Delaware szőlővesszőt. Sima ezre 45 K, száza 5 K, Gyökeres ezre 150 K, száza 18 K, 10 drb 2 K. Ez az egyedüli korán érő direkttermő fajta, mely immár 20 év óta folytatott kísérletezések tanúsága szerint a filloxerával szemben teljesen ellentállónak bizonyult. Szállítunk azonkívül gyökeres fásoltványt — közte nagyobb mennyiségű Csabagyöngyét is —, továbbá Riparia portalis sima és gyökeres vesszőt. Árjegyzékkel készségesen szolgálunk. Rendes és Komlós, szőlőoltvány- és vesszőtermelők. Székelyhid. (Bihar vármegye.) (17)

Eladó csemege-, valamint borszőlő-vesszők. Tamásy Dániel és Társa, ezelőtt Lévai Simon nyug. v. tanácsnok (radonováci) immunis homoki minta-szőlőtelepéről következő fajtiszta, peronoszpórától, valamint jégtől mentes, 65—70 cm. hosszú őszi szedésű sima vesszők adatnak el: Ezeréves Magyarország Emléke 30 frt; Royal Vine-Yard 12 frt; Kossuth Lajos 15 frt; Musk. Hamburg black, Malaga blanc 7 frt; Musk. Chass. blanc (Passatutti), Chass. rouge croquant 5 frt; Chass. blanc 3 forint ezrenként. M. Frontignan rouge, Bucherau, Princesse black, Chass. Coulard gros., Musk. Nantes, Musk. Eugen, Musk. raisin de Calabre, Chass. magnifique de Nikita, Chass. rouge royal 1 frt százanként. Borfajták: Veltelini piros 3,50, Szerémi zöld, Nagyburgundi, Olaszrizling 5 frt ezre. Csomagolásért, valamint helyben a szállításért külön díjat nem számítunk fel. Posta, táviró és vasútállomás: **Szabadka** (Bács vm.) (18)

Eladó 60 ezer gyümölcsfa-csemete, alma, körte, sajmeggy, myrabolán szilva, keserű mandola, kajszibarack ezre 20 K, igen erős, kiültetésre és kézben nemesítésre alkalmas. Schleif István kertész, Bács-Szent-Tamás, (19)

Szász János gyümölcsfaiskolájában eladó Nagybánya (Szatmár m.) tavasszal 160 000 drb. 2—4 éves, nagyoobrszt alma- és körtefa-oltvány. Továbbá oltott besztercei és másfajta szilva, cseresznye-, barack- és diófák; drbja azok erőssége szerint 40—80 fill. Nagymennyiségű almavadcsemete. 40.000 drb sima Riparia portalis I. oszt. ezre 16 K. Tessék árjegyzéket kérni. (20)

Alma- és körteoltványok, kitűnő szepek, 3—4 évesek, 150—180 cm. magas törzsszel 50 fill., 30 mm.-nél vastagabb törzsű sorfák, melyek egy része termett is, 70—100 fill. Barack, cseresznye, szilva és meggy szintén nagy számmal. Árjegyzéket küld Papp Gedeon faiskolatulajdonos Nagykörösön. (21)

Ingyen és bérmentve küldi kívánatra gyümölcsfák, csemeték, magvak, rózsák, diszfenyők képes árjegyzékét Farago Béla cs. és kir. udvari szállító Zalaegerszegen. (22)

Eladó 30 métermázsa első minőségű, különböző fajalma. Cím a kiadóban. (23)

Eladó: szép fás dűsgyökerű szőlőoltvány, Nemeskadarka, Kövidinka, Piros-Szlankamenka, Erdei-fehér, Mustos-fehér, Mézes-fehér, Olaszrizling ezre 140 korona. Chasselas blanc, Chasselas rouge royal, Madelaine angevine, Passatutti, Muscat Ottonel ezre 160 K. Malaga fehér, Kecskescsü fehér, Genuai zamatos, Ezeréves Magyarország száza 20 korona. Csabagyöngye száza 40 korona. Ezen oltványok első osztályúak, Riparia portalis alanyon. II. osztályú ezre 60 korona. Zöldoltás 80 kor. Rendeléseket elfogad Lehoczky János kertész, Mezőberény. (24)

Faiskolakezelők figyelmébe! Új, vértetümentes faiskolám eladó termékei a következők: **Gyümölcsvadcsemeték** 1—2 éves, minden nemben, ezre 20 K, átültetett 20%-kal drágább, készletben 50.000 darab. ezekből oltásra is használhatók. Postán is szállítom. Rétegelt magvak alma: 4, körte 5, St. J. szilva 1, vadkajszi 1 K kilogrammja. **Gyümölcsfák**, hiteles fajták, nagyban tenyésztésre á 50—40 fillér. Francia **őszibarack** á 30—50 fillér, **Málnák** száza 5 K. **Akác** sorfák száza 30 K, gyengébbek 180—200 cm. magas, száza 20 K, iskolázásra ezre 10 K, gyengébbek 5 K. **Élősövénynek** „Maclura“ ezre 16 K, Gleditschia ezre 8 K, másodrendű 5 K. 50.000 vételnél 10% engedmény. **Csomagolás** díjmentes. Idei cserepes **rózsák** á 80—1 K, száza 90 K. Vizsonteladók kerestetnek. Novothny Miklós faiskolája Rákóczi-falva, Szolnok mellett. (25)

Ujonnan javított arzén-mentes kénlapok Schönbeck Imrétől Esztergomban. Az ezen kénlapokkal kezelt bor nem kénbűzű, mint a régi méregtartalmu einslagtól, ami fej- és gyomorfájást okoz, sőt az az előnyös hatása van, hogy tőle az újbor hamarabb megtisztul és eltartható lesz, ami különösen a homoki bornál nagy előny. A 0-ás és 1-es kénlap az üres hordók jókarbantartására, a 2-es 3-as az egészséges borok átkéneezésére való, a 4-es és 5-ös kénszeletek a hibás, u. m. megtörött, pangott hordó, faizú, sőt a peneszes boroknál is jó sikerrel alkalmazhatók. Minden csomaghoz van használati utasítás csatolva. A kénlapok árai:

	0-ás	1-es	2-es	3-as	4-es	5-ös
1 csomag 50 dk.	30	40	80	100	120	160 fill.
1 darab 2 deka	1	2	4	6	8	10 fill.

Vizsont-elárusítóknak árengedmény. (26)

Kassán a város és a pályaudvar közelében, az állami út mentén 7¹/₂ kat. hold teljesen beültetett gyümölcsös kert, benne egy kat. hold öt év előtt telepített szőlő, két holdnyi jól művelhető termőföld, természetes eséssel bíró vízvezeték, bő forrású külön kút, nagy cement vízgyűjtők. Kényelmes és verandával bíró lakóház, tágas vincellérak, 4 marhára istálló, tágas rakodók, pálinkafőző- és aszaló helyiség, a szőlő közepén szekérral megközelíthető trágyagödör cementből stb. Kisebb tejgazdaságra igen alkalmas fekvéssel eladó avagy több évre bérbe adó. Közelebbi felvilágosítás beszerezhető Andriányi Béla tulajdonosnál Kassán, Barkócy-u. 10. (27)

Eladó 12000 I. oszt. sima zöldoltvány, portális alanyon: Furmint ezre 80 kor. ifj. Lusók András szőlőkereskedő. up. Kisfásföldvár (Szabolcs megye.) (28)

Szőlőoltvány. Régi szőlők hiányainak pótlására 2-éves gyökerű száza 20 K, Gyökeres fásoltvány ezre 180 K, Gyökeres fásoltvány szépséghibával ezre 90 K, Gyökeres zöldoltvány ezre 160 K, Sima zöldoltvány ezre 90 K, Gyökeres Riparia portális vastag ezre 32 K, Gyökeres 2-éves portális vastag ezre 40 K, Sima Riparia portális vastag ezre 18 K, Sima Riparia portális vékony ezre 8 K, Gyökeres hazai nemes vessző ezre 30 K, Sima hazai nemes vessző ezre 10 K, 40 legjobb fajtában, teljes jótállással, azon kötelezettséggel, hogyha a küldött anyag meg nem felel, azt visszaveszem és pénzét visszaadom. Árjegyzék ingyen. Le van benne írva a Csodaszőlő, Pozsonyi fehér, Muscat Ottonel, Csabagyöngye. Hegyi borok eladása. Borarak: Gyöngyösi siller hl. 32 K, Visontai siller hl. 36 K, Gyöngyösi fehér asztali hl. 34 K, Gyöngyösi fehér pecsenye hl. 38 K, Visontai rizling hl. 44 K, Visontai muskotály hl. 70 K, Visontai vörös bikavér hl. 70 K. Székely I. József Gyöngyös, Szent Urbán-templom. (29)

Szőlőoltványok és vesszők mérsékelt árban. Saját termésű fehér bor 18 kr.-ért, kitűnő Rizling bor 24 kr.-ért literje kapható Herédy Joákim bortermelőnél, Gyöngyös. (30)

Eladó Zenta város gyümölcsfaiskolájában 28,000 drb Riparia portális vessző, 60 cm. hosszú, ezrenként 10 K. Gyümölcsfák, 3-4-éves példányok 40 fillér. Diszcszerjék 20-30 fillér darabonkénti árban. Közönséges akác, készlet 38,000 drb, 3-5-éves fák a 20 fillér. Megrendelések Gallé Viktor városi kertész címére kéretnek. (31)

Eladó kiváló szép szőlővessző. Mézes fehér, Rak, Olaszrizling, Ezerjő, Kadarka, Burgundi, Kovácsi, tavaszi vágás, ezrenként 5 K. Patyi Kálmánnál, Budapest, VIII., Rákóczi-út 19. (32)

Oltógalyakat szállít 40 almafajból, természetben lévő szavatolt fajazonosságú fákról február hóban szedve, 20 darab rendelésénél darabját 6 fillérrel, 20 darabon felüli rendelés esetén darabját 5 fillérrel Komonkai Korponay Kornél gyümölcsgazdasága. Feketefalu, u. p. Nagybánya. (33)

Méz, 10 mm. világos és barna pergetett eladó. Benkovich János tanítónál, Deklezzsin, n. p. Belatincz. (34)

Eladó „Ezeréves Magyarország emléke”, fajtisza őszi szedés, sima vessző elvermelve. Ezre 20 frt. ifj. Miklós István magántermelőnél, Tolna m., Nagydorog. (35)

Eladó 1-éves vadalma-csemete 1000 darab 10 K. 1 zsák erdei moha 1 K 20 f. özv. Izai Józsefné, Máramarossziget. (36)

Eladó Riparia portális, 3-éves gyökeres, pótlásokra, sima Portális, Rupestris, Solonis fajtisztán. Cím: Buday Gyula, ügyvéd. Debreczen. (37)

Zöldségtermesztőknek nélkülözhetetlen útmutatóul szolgál a „Konyhakerti Növénytermesztés c. könyv III. kiadása. Írta és kiadja Németh József áll. kertésztanító, Baján. A könyv 95 fill. beküldése ellenében portómentesen küldetik. (38)

Vadrózsafa, szép egyenes, egészséges 140-220 cm. magas derekú, jó gyökerekkel, száza 7 kor., ezre 64 korona; 100-140 cm. magas száza 4 kor. 60 fill. csomagolással. **Spárga-gyökér:** Hófej 3 éves, száza 4 kor. Sír Antal, városi főkertész, Eger. (39)

Szőlőoltványokat, csemege-különlegességekben, bornak és lugasoknak alkalmas fajtákban a legjobb minőségben és mérsékelt árban szállít Kopányi Imre szőlőgazdasága és szőlőoltvány telepe, Margitta, Bihar megye. Árjegyzék, valamint szőlőtelepítést, ültetést ismertető füzet ingyen és bérmentve. (40)

A Gorove-kertészet gyümölcsdiszfa stb.-ről szóló árjegyzékét kívánatra bérmentve küldi a piskolti kertkezelőség, Bihar megye. (41)

Tenyésztojás! Közvetlen Angliából, William Cook világhírű telepéről importált, remek mély alakú, színtiszta világos- és sötét-sárga, valamint hófehér Orpington-törzsek után a válogatott, friss és csiraképes elsőrangú tenyésztojás darabja 1 K; kizárólag a legszebb díjazott tojók után 1 K 50 fillér. Az előjegyzés sorrendjében rázás és fagymentesen szállítja Ternyey Árpád, minden kiállításon kitüntetett hírneves Orpington-mintatelepe Aradon, Demeter-utca 92. Termékenységet 80% garancia! Kifogáztalan kiszolgálás! (42)

Eladó Kajsziabarackfák nemesített 2-3-éves magastörzsű, 120-150 cm. magas, 100 darab 30 K. Cseresnyemagcsemete 2-éves erős, 1000 darab 16 K. Pr. St. Julien magcsemete 2-éves átültetett, 1000 darab 14 K. Schillerwein József, Tahyóthfalva, Pest m. (43)

Eladó egyéves gyökeres fás-szőlőoltvány a következő fajtákból, ú. m.: Mustos fehér, Kadarka, Nagyburgondi, Chasselas royal és blanc, ezre 160 K, úgyszintén I. oszt. Riparia portális sima vessző, oltásra alkalmas szokványos minőségben. 1000 drb 14 K, II. oszt. 7 K. Szabó István, szőlőoltvány-termelő, Erdőhegy, u. p. Kisjenő, Arad m. (44)

Eladó mézelő bokrok és keretlécek. Korai nagygyümölcsű köszméte 12 fillér, Hollandi nagy fajta piros ribizke 10 fillér, folyton termő nagy gyümölcsű Málna 8 fillér, Vad-gesztenye 2—3 méter magas, sorfának 60 fillér, folyton virágzó Piros ákác 50 fillér, folyton virágzó Szurkos ákác 50 fillér, Sárga virágú ákác 40 fillér, Országos méretű 100 drb keretre való léc 90 cm. hosszú, 25 mm. széles, 6 mm. vastag, gépen simán fűrészelt 3 korona 50 fillér, 100 drb Boconádi vagy Mayer keretre való léc 125 cm. hosszú 25 mm. széles, 7 mm. vastag, ára 5 korona, 100 drb Box-keret szűz-sejt termesztésre á 8 korona. A lécek elsőrendű tiszta fenyő-fából, csomó nélkül. Party Károly, Felesuth. (45)

Eladó Visontai új bor: 70 hl. fehér 36 K, 70 hl. siller 30 K, 14 hl. vörös 50 K, továbbá I. oszt. síma Riparia portális 50.000, Rupestris monticola 8000 drb, ezre 16 K, Olaszrizling fásoltvány 10000 drb ezre 200 K. Hazai síma vesszők: Kadarka, Olaszrizling, Ezerjő, Kövidinka ezre 6 K, Chasselas és Muskatály ezre 8 K. Gyöngyösi állomásra szállítva. Kiss Ernő, Bihardiószeg (46)

Eladó. Gleditschia triacanthos-mag, kgja 60 fil. 5 kg. postacsomag bérmentve 3 K. Phacelia tanacetifolia jó mézelő növény kg.-ként 2 K, 5 kg, bérmentve 10 K. Coryllus colurna (török mogyoró) kg.-ja 2 K, 5 kg. bérmentve 10 K. Dianthus caryophyllus flpl. teljes virágú, gyönyörű fajtákban, keverten, kg.-ja 4 K. — Lorencz Ignác, Pusztakengyel (Szolnok vm.) (47)

Eladó alma- és körtefák névvel, valamint Ailanthus glandulosa, Bíborlevelű juhar, Celtis australis, Kőris, Sophora japonica és zöld jávorfák vannak Berky Ignácnál, Dunaföldváron. (48)

Eladó. Alma vadcesemete, I. oszt., beoltható, száza 2 K., II. oszt. 1 K. Körte-vadcesemete, I. oszt., beoltható, száza 4 K, II. oszt. 2 K. I. oszt. Borszőlő-oltványok, 15 fajtában, darabja 20 fillér. I. oszt. Csemegeszőlő-oltványok, 54 fajtában, darabja 24 fillér. Francia málnatövek, óriási gyümölcsű, darabja 12 fillér. Folytontermő málnatövek, darabja 10 fillér. Babós Miklós, ny. v. áll. szőlőtelep-kezelőtisztánál, Egerbegy, u. p. és vasutállomás Aranyos-Gyéres. (49)

Veszek 5—6-éves diófát, 100 darabot, mely puhahéjú diót terem. Ajánlatokat kér Buntsy János, Esztergom. (50)

Nemesített gyümölcsfák, 50.000 drb kerül eladásra teleküresedés miatt jutányos árban. Kapható 3—5 K-ért ezre. Arjegyzék ingyen tavaszi rendeléseket azonnal elfogadok. Varga Sándor, Kápolnásnyék, Fejér m. (51)

Eladók igen szép és dús gyökerű, fás szőlőoltványok Riparia portalis alanyon Ezerjő, Mézes-fehér, Olasz Rizling, Zöld Veltelini, Zöld Sylvani, Musk. Ottonel, Chasselas, Millenium fajtákból I. oszt., ezre 140 K, II. oszt. (ez is tökéletesen összeforradt), ezre 70 K. Kopa József, tanító, Modor, Pozsony vm. (52)

Eladó 1-éves gyökeres fás szőlőoltványok, úgymint; Mustos-fehér, Erdei, Olaszrizling, Nemes kék kadarka, Pirosdinka. Csemegefajták: Chasselas royal és blanc, Fehér kecskecsesű. Muskát Hamburg, Malaga blanc, ezre 160 K. II. osztályú ezre 60 K. Gyökeres Riparia portális I. osztályú ezre 40 K. Síma Riparia portális I. osztályú ezre 16 K. II. osztályú 6 K. Tamás Lajos szőlőtelep-tulajdonos, Erdőhegyen. (Aradm.) (53)

Eladó vadgesztenyefák, 6—8 évesek, száza 80 K. Megrendelések Ujnépi uradalom, u. p. Nagykanizsa, intézendők. (54)

Keresek harmincezer, I. oszt. szokványminőségnek megfelelő, gyökeres Riparia portalis alanyvesszőt, oltásra. Juhász Imre, vincellér. Gyoma, Békés vm. (55)

Asztali borok kiváló minőségben és olcsó árban kaphatók Buding Ede szőlőbirtokosnál Nagyöszön. Borárjegyzék ingyen. Szőlővessző síma fajtiszta: Rizling, Mézes, Oporto, Bouchet, Merlot, piros Chasselas, Mustos, Kroacza, Tramini ezre 4 K, Passatutti, Muscat Ottonel, Ezeréves Emlék ezre 10 K. Buding Ede szőlőbirtokosnál Nagyöszön. (56)

Eladó fajtiszta ezüstprémnyúlak Scherk Gyulánál Bácsalmás. 8 hónapos 3 K, 10 hónapos 4 K. 3 darabnál kevesebb nem adatik. Csomagolás 3 darab után 1 K. (57)

Vadrózsafa, jól beérett, szép egyenes, egészséges, jó gyökézzettel, 140—250 cm. magas, 100 darab 6 K 80 fillér, 1000 darab 64 K. 100—140 cm. magas 100 darab 4 K 60 fillér, 1000 darab 45 korona. Özv. Tóth Jánosné mű- és keresk. kertészete, Eger. (58)

A szárazság folytán hiányossá vált ültetések pótlására ajánlom 2-éves iskola- és porbujtásvesszeimet alanti fajtákból: Passatutti ezre 46 K, Piros és fehér Chasselas 40 K, Vegyes csemege 40 K, Kövidinka, Oportó, Erdei 36 K. Síma vesszőkből Passatutti ezre 12 K, Muscat Ottonel 20 K, Olasz rizling, Kövidinka 10 K. Élősövénynek való Gleditschia erősség szerint 5—10—15 K ezrenként. Nagyobb gyümölcsösök alakításához való kitűnő alma- és szilvafajták névsorát és árát készséggel közlöm. Cím: Ungváry Sándor szőlőtelepe, Nagykőrös. (59)

Eladó szőlőiskolából nagy mennyiségben igen szép *Riparia portalis sima* vessző, ezre 10 K. Hoffmann Miklós Kisbeeskerek, Temes-m. (60)

Eladó 400 darab Masánszki almafa oltvány, 4 éves, drbja 70 fill., száza 60 korona. Szloboda Mihály, Beodra. (61)

Vadrózsa, válogatott kitünő minőségű, I. oszt. 140—260 cm. magas, száza 9 korona, ezre 80 kor. Zima Ferencnél, Békés. (62)

Eladók. Igen szép, dús gyökerű, fás szőlő-oltványok, *Riparia portalis* alanyon: Rizling, Piros sasza, Kadarka fajtákból I. oszt. ezre 140 kor. — II. oszt. ezre 60 kor. Ezek faiskolából novemberben lesznek átadhatók. Mohás oltvány pedig április végével adható át, ezre 70 kor. Szücsi, Heves vármegye. u. p. Gyöngyöspata, Fácán János, szőlőtulajdonos. (63)

Eladó, szemzéssel oltott Besztercei szilva-oltvány, vignövésű, dúsgyökerű, 120—150 cm. magas, egyenes törzsszel és koronával bíró. I. oszt. 60 kor., II. osztályú 40 kor., gyökérnemes I. osztályú 40 kor., II. osztályú 30 kor., továbbá alma, körte I. oszt. 60 kor., II. oszt. 40 kor., kapható Szász Lajos faiskolájában, Nagybánya, Szatmár megye. (64)

Eladó 15,000 drb oltásra és szemzésre alkalmas vadkajszi, ezre 18 kor. Héger Nándor felügyelő, Ó-Becse. (65)

Igen szép, dúsgyökerű, alvószemzéssel nemesített 1—2 éves alma, szilva, cseresnye és kajszi-barack oltványok, drbja erősség szerint 20—30 fill. Fajták: Astracháni piros, Jonathán, Őszi piros kálvil, Sikulai, Téli arany pármén, Téli fehér kálvil, Törökbálint alma, Ageni, Barack, Besztercei muskotály, Kirke, Lőveni szép szilva, Korai májusi nagy fekete ropogós, N. hercegnő cseresnye, kajszi-barackból legjobb fajták kaphatók Krányecz András kertésznél, Ivaniograd, Belovár megye. (66)

Szigoruan fajtiszta hetvenezer Kövidinka, húszezer Olaszrizling és tizezer Nemes Kadarka, szokványminőségű sima szőlővessző kapható Gugánovich Mátenál Szabadkán. (67)

Eladó 3000 drb gömb-ákác, 180—200 cm.-es törzsszel, 1 éves oltás száza 40 kor., 2 éves oltás száza 60 korona, díszbokrok 2—3—4 évesek száza 10 fajban 20 korona, 15 fajban 30 korona, Krebs Zoltán városi kertész, Szarvas. (68)

Eladó szőlőoltvány és élősövény. Vityé Miklós Ócsanádi szőlőbirtokánál eladásra kerül minden legkiválóbb borfajtából gyökeres fásoltvány 90—300 K ezre. Exquisit, csak lugasnak válogatott 20 db gyökeres-oltvány 10 K árban, sima zöldoltvány ezre 100 K, gyökeres amerikai 20—40 K. *Gleditschia* élősövény 2—3—4 évesek 8—16 K. Kivánatra árjegyzék ingyen küldetik. (69)

Unghváry József szőlőtelepén és gyümölcs-faiskolájában Cegléd (Pest m.) ez év tavaszán nagyobb mennyiségű (300—350 ezer drb) nemes gyümölcsfa-csemete kerül eladásra 1—5 éves példányokban a következőkből: körte, alma, szilva, őszibarack, kajszi-barack, cseresnye, meggy, eper, savanyú szeder, bollvillei körte, azaról-galagonya, birs, lasponya, mandula, dió, füge, köszméte, ribizke, málna, földi eper (szamóca), ezenfelül szomorú alma, szomorú eper, pyramis-eper, gömb-ákác, pyramis-ákác stb. csemeték. Ezek árai erősségük szerint 5—30, igen erősek 40—50 kr. Ugyancsak igen nagy mennyiségben kaphatók 1—3 éves magcsemeték a következőkből: körte, alma, birs, doucin, besztercei szilva, cseresnye, fekete meggy, sajmegy (*Prunus Mahaleb*), sárga-barack, mandula, *Prunus Myrabolána*, galagonya és kökény; ezek árai erősségük szerint 100 drb 80 kr.-tól 1 frt 80 kr.-ig, 1000 drb 7 forinttól 17 forintig. Lepényfa: *Gleditschia triacanthos* és ákác, áthatlan sövény készítésére igen alkalmas 1—3-évesek, igen nagy készlet (kb. 3 millió). Ennek ára 1000 drb 2 frt. 50 kr.-tól 13 forintig. Ujdonságok a fentnevezett gyümölcsnemekből 1 drb 40—60 kr. Háromszor permetezett szokványminőségű bor- és csemege szőlővessző, teljesen beérett, sima 1000 drb 3 foittól 7 forintig, gyökeres 15 forinttól 20 forintig. Tessék árjegyzéket kérni! (70)

Bognárfa- és szőlőkaró-eladás. Mintegy 30 vagon igen szép növésű ákác rönk különböző hosszúságban és vastagságban, melyek bármely gazdasági célokra u. m. kocsi szerszámfára, kerítési oszlopokra igen alkalmasak, továbbá egy negyedmillió hasított és gömbölyű érett ákácából termelt 1.60, 1.75 és 2.00 méter hosszú, kész szőlőkaró eladó, Löwy Károly birtokosnál, Pilinyben, posta és vasútállomás, Szécsény. (71)

Amerikai szőlővessző- és oltvány-eladás. Nagyobb mennyiségű kiérett I. és II. oszt. fajtiszta *Portalis* és *Monticola* sima és gyökeres alanyvesszők, valamint 24 ezer drb kifogástalan fásoltvány *Portalis* és *Monticola* alanyokon, Ezerjő, Mézes és Rizling fajtákban normális árak mellett adatnak el Löwy Károly birtokosnál Pilinyben, posta- és vasútállomás: Szécsény. (72)

Fasor-kiültetésre alkalmas *Platanus*, *Tilia* és egyéb díszfákat keresek. Cím: Flament Lajos, Siófok. (73)

Eladó Gleditschia, gyengébb 6 K, igen erős 10 K ezre. Cserébe is adok fajtisza bécsi kék him nyúlért. Világos bráma fajtyúk tojások, darabja 25 fillér. Puska Károly, Somogy-Zimány (74)

Eladó nagyobb mennyiségű **Riparia portalis** szőlővessző. **Síma** I. osztály 15 K, II. osztály 5 K ezre. **Gyökeres** 26 K ezre. Síma és 1—2 éves gyökeres Portális, Rupestris és Solonis is kapható. Síma és gyökeres **zöldoltvány** és **fásoltvány** **jutányosan** kapható. Megrendeléseket $\frac{1}{4}$ előleg kapcsán kér Saguly Dániel, Nagymaros, Hont vármegye. (75)

Eladó 2-éves vadkörte-magesemete, ezrenként 20 K-ért Kulcsár Ferenc kántortanítónál. Pósfá, Vasvármegye, u. p. Hegyfalu. (76)

Élősövényhez dúsgyökerű Gleditschia ezrenként 6 K-ért kapható Réthy Bélánál, B.-Csaba. (77)

Maclura-csemetéket, 1—2-évest, megvételre keres és ajánlatokat kér Kelemen Henrik kertész, Zalaegerszeg, Baross-liget. (78)

Eladó 10—14 méhcsalád, egyesületi egyes és hármaskaptárakban, valamint több üres kaptár, mézpergető és teljes méh felszerelés. Azonkívül: Jonathán, London pepin, Arany pármén, Batul, Ponyik, Sikulai, Hálós kormos, Gravensteini, Asztracháni piros alma; Josefne, Zephirine, Hardenpont, Esperen-bergamot, Bosk, Fejedelmi, Diel, Angoulémei, Erdei, Napoleon, Nélis, Árpával erő körte; Nancy-i, Ambrózia, Magyar kajszai, Annonai, Germersdorfi cseresnye oltógalyak drbja 8 fillérijével kaphatók özv. Várady Gábornénál, Máramarossziget, Kertalja-utca. (79)

Ripariát 55 cm. hosszúságban ezrenként 18 K tizezer darabonként 160 koronáért; 40—50 cm. hosszú, I. oszt. gyökerest ezrenként 32 koronáért, kétévest 45 kor., 30—40 cm. hosszút 30 kor., kétévest 40 koronáért csomagolva ad, csemeték, gazdasági gyümölcs- és díszfákról, síma és gyökeres hazai vessző és vetőágyakról szóló árjegyzékét megküldi: Gazdasági népiskola, Derecske. (80)

Ajánlok síma szőlővesszőt oltás vagy ültetés céljára a következő fajtákból, fajtisztaságért és szokványminőségért szavatolok: Rakszőlő, Hárslevelű, fehér és piros Chasselas croquant, Olaszrizling, Mézes, piros Kövidinka, Oporto, ezre 8 korona. Szlankamenka ezre 13 korona. Muscat Lunel, fehér és kék óriás bogójú 16 korona ezre, szalmakötélbe nyalábolva, az itteni pályaudvarra állítva. Tavaszi szállítás. Németh Zsigmond termelő, Zalaszentgróton. (81)

Sajmeggy 1-éves csemete, 2500 drb, 10—50 cm. magas, ezre 6 frt, 2-éves 3000 drb 100—250 cm. ezre 12 frt. **Keserű mandula** 2-éves, 1000 drb 100—250 cm. m., ára 12 frt. **Gleditschia** 3—4000 drb 4-éves, 10—60 cm. m., ezre 3 frt. **Riparia portalis** síma vessző, I. oszt., ezre 5 frt (e két utóbbi csomagolás, vasútra szállítással). **Nemes rózsák** 25 faj, 3 faj futó, magastörzsű, törpe és szomorú alakokban, 20—30—40—50—60—80 kr. darabonként **Különféle gyümölcsfák** 25—30 kr. **Szomorú** karagána, Eper, fűz és 12 faj díszbokor 10—20 kr. Eperfák 10—15 kr. Bodor János kertésznél Moholy, (Bács m.). (82)

Betöltendő állások és ajánlközások.

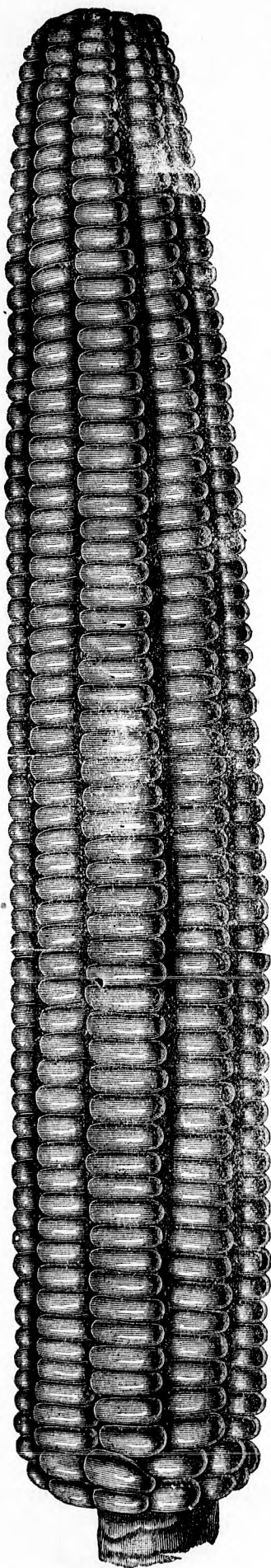
Kertész, 31-éves, nőtlen, megfelelő kertész-állást keres uradalomnál az alföldön, községben, Pest vagy Szolnok megyében, a kertészet összes ágait teljesen érti. Szives megkeresések, V. F. jeligével a kiadóban. (83)

Vincellér azonnali belépésre ajánkkozik, 21 évi gyakorlattal, ki ezideig nagyobb területen saját oltásából mintaszőlőket felelősségre telepített, mit jelen 4 drb bizonyítványa is igazol, elvállalja újból nagyobb szőlők telepítését és művelését. Illető 44-éves, nős, róm. kath., családos, józan egyén. 1908. évből fenmaradt 2300 darab I. oszt. Olaszrizling oltványa, fajtisza, eladó jutányos árban. Címe K. L. a kiadóban. (84)

Szőlőkezelőre van szükségem, akinek a gyümölcsészethez is kell értenie (oltás, szemzés stb.) Felesége, felnőtt családtagjai külön alkalmazást kaphatnak. Fizetés: 600 korona. Egy szoba, konyha, kamrából álló lakása szőlőben, 2 köbméter tüzifa, 1 holdról szőlővenyige, 800 □-öl kertföld. Méhészethez értőnek külön jövedelmet adok. Kertész előnyben részesül. Állás azonnal elfogalható. Hurcolkodási költséget nem adok. Szájaszkodó vagy iszákos ne pályázzon Pályázó közölje mihez ért? Bukovinszky János, Temesszécsány, u. p. Vinga. (85)

Vincellériskolát végzett 27 éves fiatal ember állást keres. Cím: Zima Sándor, Békés III. 327. (86)

Szőlőmunkást keresek 1500 □-öl területű szőlőhöz. Horváth Sámuel, Győr-gyömöre. (87)

MAUTHNER ÖDÖN

CS. ES KIR. UDVARI MAGKERESKEDÉSE

BUDAPESTEN

FŐÜZLET:

ROTTENBILLER-UTCA 33.

FIÓKÜZLET:

KOSSUTH LAJOS-UTCA 4.

Az 1909-ik évre szóló 226 oldalt és mintegy
600 ábrát tartalmazó nagy árjegyzékét
kívánatra díjtalanul és bérmentesen megküldi.

Az itt látható kukoricacső a legkorábban érő pennsylvániai kukorica kisebbített ábrája. Természetben 28 centiméter hosszú csövei teremnek. Azért lett kisebbítve, mert természetben hosszabb mint e papírlap, tehát nem fért volna rá. — A pennsylvániai kukorica nem új, de oly kitűnő, hogy kötelességemnek tartom minél nagyobb elterjedését előmozdítani. Ezen okból díjtalanul küldök belőle egy 100 grammos adagot, aki a cégemhez küldendő magmegrendelésében a „Gyümölcskertész“-re hivatkozik.

